

SEPA MIGRATIEPLAN NEDERLAND

STATUS EN PLANNING

Juni 2009

Inhoudsopgave

1.	Achtergrond SEPA Migratieplan Nederland	
1.1.	Kader en historie	4
1.2.	Status zorgpunten	4
1.3.	Doel en doelgroep	4
1.4.	Structuur van dit document	5
2.	Context van SEPA en gevolgen voor Nederland	
2.1.	Aanleiding en doel	6
2.2.	Totstandkoming	6
2.3.	Reikwijdte	7
2.4.	Welke landen doen mee met SEPA?	9
2.5.	Effect SEPA op nieuwe ontwikkelingen	9
3.	Uitgangspunten SEPA migratie in Nederland	
3.1.	SEPA migratie is nationaal proces	10
3.2.	Marktgedreven proces	10
3.3.	Einddatum voor huidige girale betaalproducten	10
3.4.	Communicatie	10
3.5.	Organisatiestructuur	11
4.	Van nationale naar internationale rekeningnummers	
4.1.	IBAN en BIC voor grensoverschrijdende én binnenlandse betalingen	13
4.2.	IBANBIC Service maakt overgang naar SEPA makkelijker	13
4.3.	Hoe nu verder?	13
4.4.	Implicaties marktpartijen	13
4.5.	Tijdlijnen en planning	15
5.	De veranderingen in het Nederlandse girale betalingsverkeer	
5.1.	De Europese overschrijving	
5.1.1.	Europese overschrijving gelanceerd	16
5.1.2.	SEPA migratie komt op gang	16
5.1.3.	Hoe nu verder?	17
5.1.4.	Implicaties marktpartijen	17
5.1.5.	Tijdlijnen en planning	18
5.2.	De Europese incasso	
5.2.1.	De Europese incasso voor binnenlandse én grensoverschrijdende incassobetalingen	19
5.2.2.	Invoering Europese incasso	21
5.2.3.	Hoe nu verder?	22
5.2.4.	Implicaties marktpartijen	22
5.2.5.	Tijdlijnen en planning	24
5.3.	Wat betekent SEPA voor de overige Nederlandse girale producten?	
5.3.1.	Wijzigingen beperkt tot overgang op IBAN en BIC	25
5.3.2.	Hoe nu verder?	26
5.3.3.	Implicaties voor marktpartijen en tijdlijnen	26
5.4.	Clearing & settlement infrastructuur	
5.4.1.	Een nieuwe infrastructuur voor interbancaire transactieverwerking	27
5.4.2.	Implicaties voor specifiek Nederlandse procedures en afspraken	27
5.4.3.	Tijdlijnen en planning	28
6.	De veranderingen in het Nederlandse kaartbetalingsverkeer	
6.1.	'SEPA for cards' voor kaartbetalingen	29
6.2.	Waar staan we nu?	30
6.3.	Hoe nu verder?	30
6.4.	Implicaties marktpartijen	31
6.5.	Tijdlijnen en planning	32

7. Overzicht tijdlijnen.....	33
Bijlagen	
A. Lijst met afkortingen en definities	35
B. Relevante websites.....	36
C. Werking Overstapservice	37
Colofon	39

1. Achtergrond SEPA Migratieplan Nederland

1.1. Kader en historie

Op 28 januari 2008 is een belangrijke mijlpaal bereikt in de vorming van één uniforme Europese betaalruimte, de Single Euro Payments Area (SEPA). Op die dag is met de introductie van de Europese overschrijving na de komst van de euro een verdere stap gezet op weg naar een Europa waarin de verschillen tussen binnenlandse en grensoverschrijdende eurobetalingen zijn verdwenen. Uiteindelijk is het binnen SEPA mogelijk via één euro betaalrekening eenvoudig heel Europa te bereiken. Dit kan doordat de bestaande nationale betaalproducten vervangen zullen worden door Europese betaalmiddelen.

Het Europees Parlement (EP) en de Europese Raad hebben samen met de European Payments Council (EPC) de juridische en technische kaders voor SEPA vastgesteld. De daadwerkelijke invulling van de SEPA migratie vindt op nationaal niveau plaats. Om alle betrokkenen te informeren over de omvang en fasering van de introductie en migratie naar SEPA in Nederland, heeft de Stuurgroep SEPA, bestaande uit de Nederlandse banken, Currence en de Nederlandsche Bank (DNB), in 2007 een eerste migratieplan opgesteld. Het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB) heeft op 23 mei 2007 in positieve zin kennisgenomen van het plan, maar tevens een aantal zorgpunten benoemd. In overleg met de Afstemgroep SEPA Nederland (ASN) van het MOB is een overzicht opgesteld met de taakverdeling en tijdlijnen voor de voorgenomen vervolgtacties.

1.2. Status zorgpunten

Sinds het verschijnen van het migratieplan in 2007 is gewerkt aan het oplossen van de zorgpunten van marktpartijen. Voor de punten waarvoor de Stuurgroep SEPA het voortouw heeft zijn oplossingen tot stand gekomen en besproken in de ASN. Ook voor de zorgen die in het krachtenveld van de markt moeten worden opgelost is goede voortgang geboekt, in de vorm van de op 27 mei 2009 ondertekende Nadere Overeenkomst bij het Convenant Betalingsverkeer 2005. Zie tabel 1 voor een overzicht van de status van de zorgpunten. Een uitgebreidere beschrijving is opgenomen in de verschillende hoofdstukken.

1.3. Doel en doelgroep

Sinds het verschijnen van het eerste SEPA migratieplan is er veel veranderd. De Europese overschrijving is op de markt gebracht, banken zijn gestart met de uitrol van Europese betaalpassen en zowel op nationaal als op Europees niveau is hard gewerkt om de voorwaarden voor een migratie naar SEPA in te vullen. Sinds mei 2007 zijn twee aangepaste versies gepubliceerd. Nu, met de invoering van de Europese incasso in het vooruitzicht, is het tijd voor een grondige update in de vorm van dit vernieuwde SEPA migratieplan.

Dit document heeft tot doel inzicht te geven in¹:

- De huidige status van de overgang naar SEPA in Nederland.
- De uitwerking van de zorgpunten zoals deze benoemd zijn in mei 2007.
- De status van de issues waarover op Europees en nationaal niveau nog overleg plaatsvindt.
- De visie van de Stuurgroep SEPA op hoe het SEPA migratietraject er verder uit ziet wat betreft de te ondernemen activiteiten, de tijdlijnen en de gevolgen voor de betrokken partijen.

¹ Disclaimer

Dit document beoogt uitsluitend de inzichten van de Nederlandse banken, de Nederlandsche Bank en Currence weer te geven over de implementatie van en migratie naar SEPA zoals deze bestonden op het moment van schrijven (mei 2009). Dit document is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid opgesteld. Aan de tekst in dit plan en de daarin aangegeven tijdlijnen, kunnen geen rechten worden ontleend.

SEPA heeft in 2008 zichtbaar gestalte gekregen

Zorgpunten zo goed als opgelost

Tijd voor een update van het SEPA Migratieplan

De NMa heeft in haar SEPA visiedocument van mei 2008 een aantal aandachtspunten benoemd. Deze punten zijn meegenomen bij de uitwerking van dit migratieplan.

Dit SEPA Migratieplan Nederland is opgesteld door de Stuurgroep SEPA en besproken in het MOB. Het dient ter informatie en als uitgangspunt voor de stakeholders in het Nederlandse betalingsverkeer. Wanneer zich wijzigingen voordoen zal dit migratieplan, na bespreking in de ASN en het MOB worden geactualiseerd. Op www.sepanl.nl worden de actuele ontwikkelingen van SEPA gecommuniceerd.

1.4. Structuur van dit document

Hoofdstuk 2 van dit Migratieplan geeft een algemeen overzicht van SEPA en haar gevolgen voor de Nederlandse betaalmarkt. Na een schets van de aanleiding en achtergrond van SEPA, wordt in hoofdlijnen beschreven op welke vlakken het Nederlandse betalingsverkeer als gevolg van de overgang naar SEPA verandert. Daarbij is onderscheid gemaakt naar drie deelgebieden:

- De overgang van Nederlandse naar internationale rekeningnummers
- De veranderingen in het girale betalingsverkeer
- De overgang van Nederlandse naar Europese betaalpassen

Hoofdstuk 3 beschrijft de uitgangspunten van de SEPA migratie in Nederland.

In de hoofdstukken 4, 5 en 6 staan de veranderingen als gevolg van SEPA per deelgebied in meer detail uitgewerkt, inclusief de tijdlijnen en de gevolgen voor de verschillende betrokken partijen. Het totaaloverzicht van alle tijdlijnen staat in hoofdstuk 7.

De in dit document gehanteerde afkortingen en definities staan in bijlage A. Voor relevante websites over SEPA wordt verwezen naar Bijlage B.

Hoofdstuk 2 en 3
algemeen kader

Hoofdstuk 4, 5 en 6
gedetailleerd
migratieplan

Tabel 1. Status zorgpunten per mei 2009

Zorgpunt	Uitleg	Probleem-eigenaar	Status oplossing
Prijzen betaalproducten	Behoeftte aan meer duidelijkheid en garanties over prijzen	Markt	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nadere Overeenkomst bij Convenant Betalingsverkeer 2005 ▪ Prijsmonitoring door MOB-secretariaat en NMa
Keuzemogelijkheden merk betaalpas	Behoeftte aan PIN op de EMV-chip	Markt	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nadere Overeenkomst bij Convenant Betalingsverkeer 2005 ▪ Monitoring door MOB-secretariaat
Gebruiksvriendelijkheid IBAN en BIC	Zorg over gebruiksvriendelijkheid van IBAN en BIC	Stuurgroep SEPA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Banken bieden vanaf medio 2009 IBANBIC Service aan
Veiligheid Europese incasso	Zorg over veiligheid Europese incasso	Stuurgroep SEPA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Introductie (selectieve) incassoblokkade vanaf de start van de Europese incasso ▪ Introductie alerteringservices voor consumenten binnen max. twee jaar daarna, met minimaal 1 gratis variant per bank. Mogelijkheden voor MKB in bespreking.
Overgang incassomachtigingen	Onduidelijkheid over vernieuwing van machtigingen	Stuurgroep SEPA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Over het algemeen kunnen de huidige machtigingen blijven bestaan. Voor de zakelijke Europese incasso moeten machtigingen naar alle waarschijnlijkheid worden vernieuwd.
Standaardisatie bank-klant domein	Zorg over ontbreken voldoende standaardisatie in bank-klant domein	Stuurgroep SEPA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Implementatierichtlijnen voor de Europese overschrijving en Europese incasso vastgesteld
De Overstapservice	Behoeftte om Overstapservice voort te zetten voor Europese betaalproducten	Stuurgroep SEPA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Voor zowel de Europese overschrijving als de Europese incasso zijn passende oplossingen gevonden.
Geschillenbeslechting	Onduidelijkheid over toekomst geschillenbeslechting	Stuurgroep SEPA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het huidige Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KiFid) blijft het aanspreekpunt voor alle (SEPA) geschillenbeslechting.
Toegankelijkheid	Zorg over toegankelijkheid van Europese betaalproducten voor kwetsbare groepen	Stuurgroep SEPA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Europese betaalproducten worden getoetst aan toegankelijkheidscriteria uit de Handreiking Toegankelijkheid bankieren in SEPA van de Werkgroep Toegankelijkheid en Bereikbaarheid van het MOB
Consultatieproces	Onduidelijkheid of alle relevante partijen betrokken zijn bij consultatie	MOB-secretariaat	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Via diverse nationale en internationale overlegorganen vindt consultatie plaats van alle betrokken partijen.

2. Context van SEPA en gevolgen voor Nederland

2.1. Aanleiding en doel

Binnen SEPA zal het wat betreft gemak, snelheid, veiligheid en kosten niet meer uitmaken of een eurobetaling binnenlands of grensoverschrijdend is. Via één rekening kan met Europese betaalmiddelen eenvoudig heel Europa worden bereikt. De uniforme betaalmarkt leidt tot schaalvoordelen door grotere transactievolumes en standaardisering, meer concurrentie en uiteindelijk tot lagere kosten voor iedereen: bedrijven, winkeliers en consumenten.

Eén uniforme betaalruimte is een logisch voortvloeisel van het hebben van één munt en bevordert het vrije verkeer van personen, diensten en goederen in Europa, waardoor de concurrentiepositie van de Europese economie wordt versterkt. Daarom hebben de Europese Commissie (EC) en de Europese Centrale Bank (ECB) de banken aangespoord de technische voorwaarden te scheppen voor de vorming van één uniforme Europese betaalmarkt.

2.2. Totstandkoming

De gezamenlijke Europese banken delen de visie dat een grensoverschrijdende eurobetaling hetzelfde serviceniveau moet kennen als een soortgelijke binnenlandse betaling. Om dit te realiseren hebben de Europese banken zich in 2002 verenigd in de EPC en gemeenschappelijke regels en standaarden ontwikkeld voor betaalproducten die in alle landen gebruikt gaan worden voor zowel binnenlandse als grensoverschrijdende eurobetalingen. Zo heeft de EPC standaarden gedefinieerd voor de verwerking van de Europese overschrijving (de SEPA Credit Transfer (SCT) standaard) en Europese incasso (de SEPA Direct Debit (SDD) standaard) en een raamwerk vastgesteld waaraan merken betaalpassen, banken en betalingsverwerkers moeten voldoen (het SEPA Cards Framework (SCF)). Deze afspraken schrijven geen kant-en-klare eindproducten voor, maar bevatten regels over bijvoorbeeld de aanlevering en verwerking van betalingen. Hoe de producten er uiteindelijk uit gaan zien wordt door de bankengemeenschap en de individuele banken uitgewerkt. Op nationaal niveau is de overgang naar Europese betaalproducten in gang gezet.

Terwijl de banken zorg dragen voor de introductie van Europese betaalproducten, wordt tegelijkertijd de wetgeving voor een belangrijk deel geharmoniseerd. De basis hiervoor is gelegd in 2001 met de Europese Verordening 2560/2001, bij sommigen beter bekend als de Bolkestein Verordening. Om het grensoverschrijdende betalingsverkeer binnen de Europese Unie (EU) te bevorderen, stelt de Verordening dat de tarieven van grensoverschrijdende eurobetalingen gelijk moeten zijn aan die van soortgelijke binnenlandse betalingen. Verder stelt de Verordening het gebruik van de standaard internationale rekeningnummers en bankcodes, het IBAN en de BIC, voor iedere grensoverschrijdende eurobetaling verplicht. Ook zijn alle Europese banken sindsdien verplicht de IBAN en BIC op de rekeningafschriften te vermelden en moeten bedrijven deze op hun grensoverschrijdende facturen opnemen.

Ondanks Verordening 2560/2001 kent elk Europees land daarnaast ook nog steeds zijn eigen regels op het vlak van betalingsverkeer. Dit staat de vorming van één Europese betaalmarkt in de weg. Daarom hebben de EC en het Europees Parlement (EP) de Richtlijn Betaaldiensten, ofwel de Payment Services Directive (PSD) vastgesteld die de juridische basis vormt voor SEPA (zie Box 1). Deze Richtlijn is vanaf 1 november 2009 via nationale wetgeving in vrijwel alle landen van Europa van kracht. Verder heeft de EC in 2008 geconcludeerd dat de komst van SEPA aanleiding is om Verordening 2560/2001 op een aantal punten aan te passen. De aangepaste Verordening is op 24 april 2009 goedgekeurd door het EP. De belangrijkste wijziging is de uitbreiding van de reikwijdte naar incasso's. Uiterlijk 1 november 2010 moeten alle banken die nationale incasso-opdrachten (debiteringen) kunnen verwerken, ook de Europese incasso kunnen verwerken. Voor de Europese incasso geldt eveneens dat de prijs niet hoger mag zijn dan de vergelijkbare nationale incasso.

SEPA: grenzeloos betalen in Europa

Europese banken zorgen voor Europese betaalproducten

Harmonisering wetgeving...

... met Verordening 2560/2001....

... en de Richtlijn Betaaldiensten

Box 1. De Richtlijn Betaaldiensten - de juridische basis voor SEPA

Wat is de Richtlijn Betaaldiensten?

Tot dusverre had ieder Europees land zijn eigen regels voor betalingsverkeer. Dit staat één Europese betaalmarkt in de weg en belemmert de concurrentie tussen banken. Daarom hebben de Europese Commissie en het Europees Parlement de Richtlijn Betaaldiensten vastgesteld. Deze Richtlijn neemt de juridische barrières weg die de vorming van één interne Europese betaalmarkt nu nog in de weg staan en is daarmee de juridische basis voor SEPA. De Richtlijn Betaaldiensten geldt voor alle landen in de Europese Unie.

Wat regelt de Richtlijn?

Transparantie en informatie voor gebruikers

De Richtlijn is er op gericht de consument meer bescherming te bieden door meer transparantie te eisen met betrekking tot kosten en voorwaarden.

Rechten en plichten aanbieders en gebruikers

Verder legt de Richtlijn de rechten en plichten vast van aanbieders én gebruikers van betaaldiensten. Zoals regels op het gebied van tarifiering van betaaldiensten, de doorlooptijd van transacties, het terugdraaien van transacties en de aansprakelijkheid van betaaldienstverleners.

Vergunningen voor niet-bancaire spelers

Door de Richtlijn kunnen ook niet-bancaire partijen betaaldiensten en betaalproducten gaan aanbieden. Doel

hiervan is de concurrentie en innovatie in Europa te bevorderen. Om het bestaande niveau van veiligheid, betrouwbaarheid en service te waarborgen, bevat de Richtlijn eisen waaraan deze nieuwe categorie betaaldienstverleners, de zogenoemde betaalinstanties, moeten voldoen.

Implementatie Richtlijn Betaaldiensten in Nederland

Op uiterlijk 1 november 2009 hebben de nationale overheden in Europa de regels uit de Richtlijn verwerkt in nationale wetgeving. In Nederland zijn de Ministeries van Financiën en Justitie hiervoor verantwoordelijk. De Richtlijn wordt onder andere doorgevoerd in de Wet Financieel Toezicht en het Burgerlijk Wetboek. Dat betekent dat DNB prudentieel toezicht gaat houden op de nieuwe betaalinstanties en dat de AFM de naleving van de regels omtrent de rechten en plichten van betaaldienstverleners en -gebruikers toetst. De NMa zal toezien op de toegang tot betaalsystemen voor nieuwe toetreders.

Wat merken gebruikers van de Richtlijn?

Vanaf 1 november 2009 moeten alle partijen in de markt aan de regels van de Richtlijn voldoen. Niet alleen de nieuwe Europese betaalproducten, maar ook de huidige nationale betaalmiddelen moeten worden aangepast aan de eisen van de Richtlijn. Dit brengt vooral voor de huidige Nederlandse Incasso een aantal veranderingen met zich mee. Voor alle gebruikers van betalingsverkeer, zowel zakelijk als particulier zullen nieuwe voorwaarden gaan gelden voor het gebruik van betaalrekeningen en betaalproducten.

SEPA heeft effect op verschillende vlakken

IBAN en BIC worden de standaard

Europese overschrijving geïntroduceerd

2.3. Reikwijdte

SEPA heeft zowel betrekking op het girale betalingsverkeer als op kaartbetalingen, en heeft daarmee gevolgen voor zowel particuliere als zakelijke partijen. Als gevolg van de overgang naar SEPA verandert het huidige betalingsverkeer op de volgende onderdelen:

- 1) de nationale rekeningnummers worden vervangen door internationale,
- 2) voor het doen van girale betalingen maken de nationale overschrijvingen en Incasso plaats voor Europese varianten en kunnen banken kiezen uit meerdere processoren,
- 3) de nationale producten en systemen voor kaartbetalingen kunnen worden aangepast aan Europese eisen en/of worden vervangen door Europese producten en systemen. Ook hier kunnen banken kiezen uit meerdere processoren.

Ad 1. Gebruik internationale rekeningnummers

Gestandaardiseerde bankrekeningnummers en bankcodes zijn de basis voor één Europese betaalmarkt. Banken gaan daarom in het SEPA-tijdperk het IBAN (International Bank Account Number) als nieuwe rekeningstandaard gebruiken alsook de BIC (Bank Identifier Code) om de betrokken banken te identificeren. Tot voor kort werden het IBAN en de BIC alleen gebruikt voor grensoverschrijdende betalingen, maar straks moeten zij ook gebruikt worden voor binnenlandse betalingen. SEPA is immers één open betaalmarkt zonder onderscheid tussen nationale en grensoverschrijdende betaaltransacties in euro. Dat betekent dat de bestaande Nederlandse rekeningnummers worden aangevuld tot een volledige IBAN en dat bij elke betaling ook de BIC van de zendende en ontvangende bank nodig is. De banken voeren de overgang naar IBAN en BIC voor hun klanten geleidelijk en zo makkelijk mogelijk door.

Ad 2. Wijzigingen in het girale betalingsverkeer

Van Nederlandse naar Europese overschrijvingen

De Europese overschrijving, gebaseerd op de SCT-standaard van de EPC, is op 28 januari 2008 door meer dan 4.000 banken in Europa ingevoerd. Sindsdien kunnen vrijwel alle rekeninghouders in Europa eurobetalingen van elkaar ontvangen via één en

Europese incasso tussen nov. 2009 en nov. 2010 van start

dezelfde overschrijving, waarbij geen verschil is tussen binnenlandse en grensoverschrijdende betalingen. Inmiddels bieden ook steeds meer banken hun klanten de mogelijkheid te betalen met een Europese overschrijving. Op termijn wordt de SCT-standaard voor alle euro-overschrijvingen in Europa gebruikt. De Nederlandse banken voeren deze overgang geleidelijk door. Hoe, wanneer en met welke ondersteuning dat wordt gedaan kan van bank tot bank verschillen.

Van Nederlandse naar Europese incasso's

De Europese incasso zal worden gebaseerd op de SDD-standaard van de EPC. Vanaf 1 november 2009 kunnen banken van deze standaard gebruik gaan maken voor het aanbieden en/of verwerken van Europese incasso's. Om de migratie naar Europese incasso's te stimuleren stelt de hernieuwde Verordening 2560/2001 onder meer dat banken tot uiterlijk 1 november 2010 de tijd hebben zich in staat te stellen tenminste binnenkomende Europese incassotransacties te kunnen afboeken. De Nederlandse banken zullen tussen november 2009 en uiterlijk november 2010 aan deze verplichting gaan voldoen. In de loop van 2009 zullen zij een meer gedetailleerde planning bekendmaken. Daarnaast zullen individuele banken die nu nationale Incasso's aanbieden aan incassanten zelf bepalen wanneer zij de Europese incasso gaan aanbieden.

Een belangrijke verandering als gevolg van de Europese incasso is dat debiteuren voortaan machtigingen kunnen afgeven aan incassanten met een betaalrekening in het buitenland. Ook de tijdlijnen zullen voor alle gebruikers op een aantal punten wijzigen. Om de veiligheid van de Europese incasso te waarborgen gaan de Nederlandse banken diverse faciliteiten aanbieden. Zo blijft de huidige selectieve incassoblokkade gehandhaafd en zullen banken op termijn een alerteringservice aanbieden aan consumenten om inkomende incassotransacties vóór afboeking te signaleren bij de consument. Dit geldt in ieder geval voor de eerste van een reeks incasso's en voor eenmalige incasso's. Soortgelijke mogelijkheden voor het midden- en kleinbedrijf (MKB) worden momenteel besproken. De veranderingen voor incassanten hebben vooral betrekking op de wijze waarop zij hun betaalopdrachten aanleveren aan hun bank of de betalingsverwerker, zowel qua tijdlijnen, formaat als inhoud van de berichten.

Transactieverwerking

De overgang van nationale betaalmarkten naar SEPA heeft gevolgen voor de partijen die de betalingen van banken en grootzakelijke klanten verwerken. Tot op heden is er in Nederland sprake van een gecentraliseerde verwerking van binnenlandse transacties. Dat is historisch zo gegroeid en heeft geleid tot een relatief snel en efficiënt interbancair giraal betalingsverkeer. Maar door het gebruik van uniforme verwerkingsstandaarden zijn banken straks niet langer gebonden aan hun nationale processoren. In de afgelopen jaren hebben al diverse consolidatieslagen plaatsgevonden, zoals de fusie van het Nederlandse Interpay en de Duitse branchegenoot TAI tot Equens en de samensmelting van Voca en LINK tot VocaLINK. Dergelijke ontwikkelingen hebben gevolgen voor de bestaande nationale systemen, processen en andere gedeelde afspraken tussen de processoren en hun klanten. De Nederlandse banken streven er naar minimaal het huidige serviceniveau te behouden. In ieder geval zullen er nieuwe standaarden voor de bestandsuitwisseling tussen banken en zakelijke gebruikers worden ingevoerd.

Ad 3. Van Nederlandse naar Europese betaalpassen

De Nederlandse banken geven sinds januari 2008 betaalpassen uit die voldoen aan de Europese afspraken die gemaakt zijn om brede Europese pasacceptatie te bevorderen en de veiligheid van kaartbetalingen te verbeteren. De meeste bestaande passen kunnen al gebruikt worden in binnen- en buitenland omdat zij zowel het binnenlandse merk PIN als het internationale merk Maestro voeren. Nieuw is dat de passen worden voorzien van een EMV-chip die veiliger is dan de magneetstrip. Om er voor te zorgen dat consumenten veilig en in heel Europa hun betaalpas kunnen blijven gebruiken en dat winkeliers eenvoudig kaartbetalingen van zowel Nederlandse als buitenlandse klanten kunnen accepteren, gaan de Nederlandse banken één of meerdere in Europa gangbare merken (o.a. Maestro, V PAY) op hun betaalpassen aanbieden en stimuleren zij winkeliers deze merken te accepteren. Zo komen er geleidelijk aan steeds meer automaten die de nieuwe passen uit binnen- en buitenland via de chip kunnen lezen

Uniforme standaarden voor interbancaire transactieverwerking

Nieuwe Europese betaalpassen voor bredere acceptatie en meer veiligheid

totdat in 2011 alle betaalautomaten in Nederland zijn aangepast. Alle geldautomaten in Nederland zijn reeds voor EMV aangepast.

Overige betaalmiddelen

De overige Nederlandse betaalmiddelen, zoals de standaard Digitale Nota (ViaMijnBank.nl), de spoedbetaling en iDEAL, zullen niet verdwijnen als gevolg van SEPA. De Nederlandse banken nemen deze producten mee in de overgang naar SEPA. De huidige papieren Acceptgiro zal vervangen worden, zodat deze ook binnen SEPA gebruikt kan blijven worden. Verder blijven banken de Chipknip aanbieden totdat er nieuwe elektronische alternatieven zijn voor het betalen van kleine bedragen, gebaseerd op een Europese of internationale standaard.

Overige betaalmiddelen gaan mee naar SEPA

2.4. Welke landen doen mee met SEPA?

SEPA bestrijkt in ieder geval de 16 landen die de euro hebben ingevoerd. In principe doen alle banken die betaaldiensten aanbieden in de eurolanden mee. Ook banken uit de andere Europese landen kunnen zich aansluiten voor hun eurobetalingen door de Europese standaarden en -producten in te voeren. Dat is dan wel een individuele bankkeuze en geen landkeuze. Hetzelfde geldt voor banken buiten de EU. Zij kunnen zich aansluiten door op vrijwillige basis de gemeenschappelijke regels van de EPC toe te passen. In maart 2009 waren vrijwel alle banken in de 16 eurolanden in staat Europese overschrijvingen te verwerken. Van de overige Europese landen had minimaal één bank zich aangesloten.

SEPA reikt verder dan het eurogebied

2.5. Effect SEPA op nieuwe ontwikkelingen

De huidige activiteiten in het kader van SEPA richten zich vooral op het aanpassen van de basiselementen, zoals de rekeningnummers en het gebruik daarvan voor Europese overschrijvingen, incasso's en kaartbetalingen. In het verlengde daarvan zullen nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden. In Europa worden (onder meer door de EPC) diverse initiatieven genomen voor contactloos betalen (via mobiele telefoon of met betaalkaarten), alle gebaseerd op de SEPA infrastructuur. Implementatie van de SEPA infrastructuur vormt dus de basis voor een efficiënte en effectieve doorontwikkeling naar nieuwe kanalen en betaalvormen. De komende jaren zullen zowel banken als de eigenaren van merken betaalpassen en andere marktpartijen de mogelijkheden hiervoor verder verkennen. Ook op het girale vlak biedt de invoering van SEPA mogelijkheden voor nieuwe Europese betaalvormen. De basis infrastructuur kan verder uitgebouwd worden naar bijvoorbeeld online betalingen (zoals iDEAL in Nederland) of Europese vormen van elektronisch factureren. De verwachting is dat vanuit verschillende initiatieven samenwerkingsverbanden in Europa zullen ontstaan.

SEPA legt basis voor nieuwe betaalproducten in Europa

Box 2. SEPA, wie doet er mee?

In maart 2009 waren vrijwel alle banken in de 16 eurolanden in staat Europese overschrijvingen te verwerken. Van de overige Europese landen had minimaal één bank zich aangesloten:

De 16 eurolanden:

België
Cyprus
Duitsland
Finland
Frankrijk
Griekenland
Ierland
Italië
Luxemburg
Nederland
Malta
Oostenrijk
Portugal
Slovenië

Slowakije
Spanje

De overige 11 EU-landen:

Bulgarije
Denemarken
Estland
Hongarije
Letland
Litouwen
Polen
Roemenië
Tsjechië
Ver. Koninkrijk
Zweden

De overige 3 EER-landen:

IJsland
Liechtenstein
Noorwegen

Plus:

Zwitserland
Guadeloupe
Martinique
Frans Guyana
Réunion
Monaco (in behandeling)

De site van de EPC (www.europeanpaymentscouncil.eu) houdt actueel bij welke partijen meedoen met SEPA.

3. Uitgangspunten SEPA migratie in Nederland

SEPA migratie
nationaal
georganiseerd

3.1. SEPA migratie is nationaal proces

De overgang van de huidige nationale betaalmarkten naar SEPA is in de eurolanden nationaal georganiseerd. De Nederlandse banken hebben begin 2007 samen met DNB en Currence de Stuurgroep SEPA Migratie NL, kortweg Stuurgroep SEPA, opgericht. Deze Stuurgroep heeft als taak de invoering van en migratie naar de nieuwe Europese betaalproducten in Nederland voor te bereiden en in goede banen te leiden. Op dit moment kent Nederland een efficiënt georganiseerd betalingsverkeer met relatief lage kosten en tarieven. De Stuurgroep zet zich in voor een soepele migratie met maximaal behoud van de bestaande efficiëntie, veiligheid en toegankelijkheid. Dit gebeurt in nauw overleg tussen aanbieders en gebruikers van het betalingsverkeer verenigd in het MOB.

3.2. Marktgedreven proces

De overgang naar SEPA in Nederland is een marktgedreven proces, waarbij het gebruik van de Europese betaalmiddelen in eerste instantie door marktwerking van de grond moet komen. Dit betekent dat de nieuwe producten gebruikt gaan worden wanneer banken deze met een juiste prijs-kwaliteitverhouding aanbieden. De Stuurgroep SEPA constateert dat de migratie naar Europese betaalmiddelen het eerst zichtbaar is in het grensoverschrijdende betalingsverkeer. Vervolgens zal de migratie van de nationale betaalmiddelen op gang komen, vooral gedreven door grote (internationale) zakelijke klanten en door overheidsinstanties. Vanwege hun grote betaalvolumes vervullen zij een belangrijke voortrekkersrol en bepalen zij in sterke mate het tempo van de migratie.

Marktgedreven met
sleutelrol voor private
en publieke sector

3.3. Einddatum voor huidige girale betaalproducten

Gedurende de overgangsperiode naar SEPA bestaan de nationale en Europese betaalmiddelen naast elkaar in de markt. Dat brengt extra kosten met zich mee. Bovendien worden de beoogde effecten van SEPA pas bereikt als de nationale systemen en producten kunnen worden afgesloten. De Stuurgroep SEPA deelt daarom de mening van onder meer de Europese centrale banken dat een einddatum voor het gebruik van de nationale producten nodig is om een onnodig lange en dure migratie te voorkomen. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de reguliere investeringscycli van bedrijven en instanties. Iedereen moet immers op een redelijke wijze in de gelegenheid zijn zich aan de nieuwe Europese standaarden aan te passen.

Roep om einddatum

Een realistische einddatum kan via diverse trajecten worden bepaald:

1. Op nationaal niveau in gezamenlijk overleg tussen aanbieders en gebruikers,
2. Via nationale wet- of regelgeving,
3. Op Europees niveau in gezamenlijk overleg tussen aanbieders en gebruikers,
4. Via Europese wet- of regelgeving.

Zowel de ECB als de EC zijn voornemens de mogelijkheden voor Europese wet- of regelgeving te onderzoeken.

In Nederland vindt gezamenlijk overleg plaats tussen aanbieders, gebruikers en overige stakeholders in het MOB over wat het juiste moment en traject is om tot een einddatum te komen.

Overleg tussen
aanbieders en
gebruikers in het
MOB

3.4. Communicatie

Belangrijke voorwaarde voor effectieve communicatie over SEPA naar eindgebruikers, zowel zakelijk als particulier, is dat de timing hiervan aansluit bij de in de markt zichtbare activiteiten en veranderingen. Tot zich daar echte, grote veranderingen voordoet, zal de feitelijke overgang naar SEPA vooral worden voorbereid door banken, (groot) zakelijke gebruikers, betalingsverkeer verwerkers, software leveranciers, etc.. Via het MOB en de ASN zal inhoud worden gegeven aan de overkoepelende communicatie over de veranderingen als gevolg van SEPA. De ASN Werkgroep Communicatie zal voor de gemeenschappelijke communicatie voorstellen formuleren met het SEPA Migratieplan als basis. Vooralsnog zijn er vanuit de overheid geen generieke voorlichtingscampagnes of andere vormen van communicatie over SEPA voorzien.

SEPA communicatie
richting markt bij
merkbare
veranderingen...

... zoals start
Europese incasso...

.... en Richtlijn
Betaaldiensten

SEPA belangrijk
onderwerp in het
MOB

ASN adviesorgaan
van het MOB

Stuurgroep SEPA
bereidt migratie voor

Gebruikers zullen tot medio 2010 relatief weinig merken van de overgang naar SEPA. De Europese overschrijving die in januari 2008 is ingevoerd verschilt weinig van de bestaande grensoverschrijdende overschrijvingsmogelijkheden in euro. Daarom was er geen aanleiding tot brede, overkoepelende marktcommunicatie. De volledige overgang naar SEPA door bedrijven en instellingen zal naar verwachting starten met de invoering van en overgang naar de Europese incasso. Vanaf dan worden de effecten van SEPA voor de marktpartijen meer merkbaar. Dan zal ook de behoefte van marktpartijen aan informatie en communicatie toenemen.

Overkoepelende communicatie zal de directe communicatie door leveranciers en banken aan hun klanten ondersteunen. De communicatie van banken naar hun zakelijke klanten is enkele jaren geleden gestart met het toelichten van de mogelijke veranderingen en kansen die SEPA hen gaat bieden, onder andere via informatiebijeenkomsten in samenwerking met koepelorganisaties. Deze voorlichtende informatie zal steeds meer overgaan in concrete informatie over de implementatie. De directe communicatie naar consumenten zal intensiever worden wanneer de invoering van de Europese incasso dichterbij komt. Ook de inwerkingtreding van de Richtlijn Betaaldiensten zal leiden tot communicatie over de veranderingen in het betalingsverkeer in Europa. Banken zullen ieder voor zich bepalen in hoeverre zij de veranderingen als gevolg van SEPA hieraan zullen koppelen. In ieder geval zal de veranderende terugboekingstermijn voor Incasso breed worden gecommuniceerd.

3.5. Organisatiestructuur

Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer en Afstemgroep SEPA Nederland

De gevolgen van SEPA voor Nederland zijn een belangrijk onderwerp in het MOB. Samengesteld uit vertegenwoordigers van aanbieders en gebruikers in het betalingsverkeer en voorgezeten door DNB, bespreekt het MOB de algemene ontwikkelingen en knelpunten op het gebied van efficiëntie en veiligheid van het betalingsverkeer en rapporteert zij via de Minister van Financiën aan de Tweede Kamer. De taak van het MOB is de relevante issues te bespreken en consensus te bereiken over de gezamenlijke richting die ingeslagen moet worden.

Speciaal ten behoeve van de introductie van SEPA in Nederland heeft het MOB in 2006 de ASN opgericht, bestaande uit vertegenwoordigers van alle bij SEPA betrokken partijen en voorgezeten door DNB. De ASN fungeert als adviesorgaan van het MOB op het vlak van SEPA en bespreekt de knelpunten en zorgpunten van alle betrokkenen van de invoering van SEPA in Nederland.

Stuurgroep SEPA

De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), DNB en Currence hebben zich in 2007 verenigd in de Stuurgroep SEPA, waar de plannen voor de introductie van en migratie naar SEPA in Nederland worden voorbereid. Uitwerking hiervan vindt plaats op bancaire niveau door het NVB SEPA-programmabureau en in de bestaande NVB werkgroepen.

Figuur 1. Maatschappelijke organisatie van SEPA migratie in Nederland

NVB SEPA-programmabureau als schakel

SPPS voor betrokkenheid publieke sector

NASO biedt ondersteuning bij EPC aanvraag

NVB SEPA-programmabureau

Het NVB SEPA-programmabureau fungeert als schakel tussen de Stuurgroep SEPA, de Nederlandse banken en de EPC. Zij bewaakt de SEPA migratie voortgang in Nederland, faciliteert het interbancaire overleg en de voorlichting en communicatie aan derden.

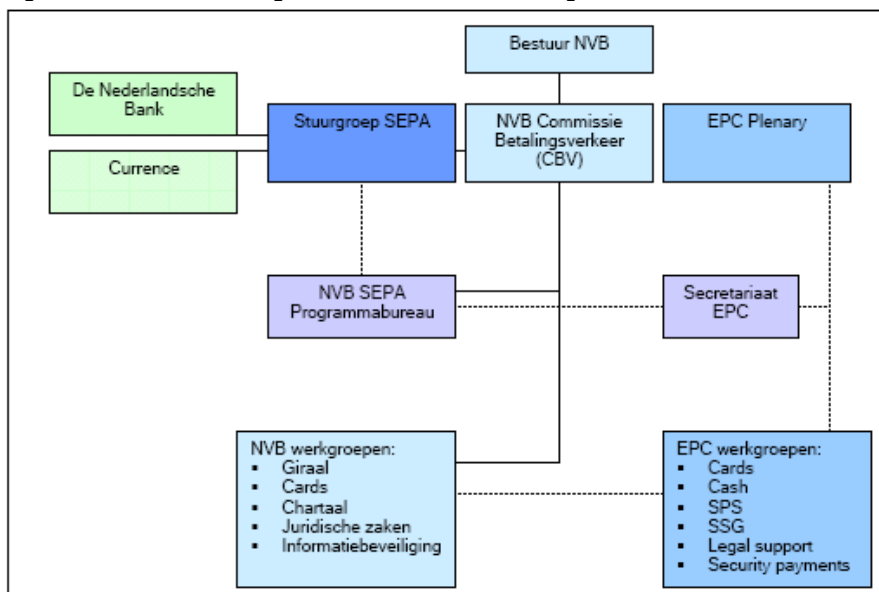
SEPA Platform Publieke Sector

Om de overgang naar SEPA van de Rijksoverheid, lagere overheden en Zelfstandige Bestuursorganen (ZBOs) zo soepel mogelijk te laten verlopen heeft het Ministerie van Financiën medio 2008 het SEPA Platform voor de Publieke Sector (SPPS) opgericht. Doel hiervan is om informatie uit te wisselen over de gevolgen van SEPA voor de publieke sector als grootgebruiker van betaaldiensten en om de SEPA-compliance van de sector te bevorderen. De SPPS-coördinator heeft zitting in de ASN.

National Adherence Support Organisation (NASO)

Om te kunnen deelnemen aan de Europese overschrijving of incasso kunnen banken zich rechtstreeks aanmelden bij de EPC. Daarnaast kunnen ze desgewenst gebruik maken van ondersteuning van de Nederlandse NASO, het administratief loket van de EPC. Ook betaalinstanties die onder de Richtlijn Betaaldiensten betaaldiensten mogen gaan aanbieden kunnen zich bij de EPC en de NASO aanmelden. De Nederlandse NASO is te bereiken via het e-mailadres NASO@nvb.nl.

Figuur 2. Interbancaire organisatiestructuur SEPA migratie in Nederland

4. Van nationale naar internationale rekeningnummers

4.1. IBAN en BIC voor grensoverschrijdende én binnenlandse betalingen

Alle rekeninghouders in de EU hebben al jaren een International Bank Account Number (IBAN) dat gebaseerd is op het 'gewone' rekeningnummer. Om de bank van de rekeninghouder te identificeren gebruiken banken de BIC. Tot voor kort werden het IBAN en de BIC alleen gebruikt voor grensoverschrijdende betalingen in euro. Het gebruik van IBAN en BIC wordt de standaard voor de verwerking van Europese overschrijvingen en Europese incasso's, zowel voor binnenlandse als grensoverschrijdende betalingen in euro. Dit betekent dat wanneer consumenten of bedrijven willen betalen met de Europese overschrijving of een Europese incasso, zij hun eigen IBAN en die van de ontvangende partij, plus de BIC van de betreffende banken moeten gebruiken. Banken kunnen er voor kiezen hun klanten aanvullende services te bieden.

4.2. IBANBIC Service maakt overgang naar SEPA makkelijker

Hoewel het IBAN en de BIC logisch zijn opgebouwd, zullen de gebruikers er aan moeten wennen. De nieuwe nummers zijn langer dan de traditionele rekeningnummers (zie box 3). In 2007 hebben diverse marktpartijen hun zorgen geuit over de overgang naar IBAN en BIC. In opdracht van de banken is daarop de IBANBIC Service ontwikkeld. De service komt in juni 2009 beschikbaar. Hiermee kan iedereen, van consumenten tot grootzakelijke bedrijven het IBAN en de BIC van Nederlandse rekeningnummers opvragen. Grootgebruikers kunnen met deze service hun (grote) bestanden omzetten. De service zal via verschillende kanalen beschikbaar zijn: internet, voice response, SMS. Voor gebruikers met bestanden van meer dan 1 miljoen rekeningnummers zijn aparte voorwaarden van toepassing. Naast een gerichte voorlichtingscampagne voor de zakelijke markt zullen banken bij de invoering van SEPA hun zakelijke en particuliere rekeninghouders naar deze service verwijzen. De service zal tot het einde van de migratieperiode in Nederland beschikbaar zijn.

4.3. Hoe nu verder?

Naarmate het gebruik van de Europese overschrijving en de Europese incasso toeneemt zullen het IBAN en de BIC steeds vaker gebruikt gaan worden en zal men geleidelijk aan gewend raken aan de nieuwe standaarden. In eerste instantie zullen met name de Rijksoverheid en grootzakelijke bedrijven als grootgebruikers hun systemen omzetten naar het standaard gebruik van IBAN en BIC. Gebruik door klein-zakelijke bedrijven en consumenten zal daarop volgend zijn. Na de overgangperiode naar de Europese betaalproducten kan het oude rekeningnummer niet meer gebruikt worden.

4.4. Implicaties marktpartijen

Consumenten

De overgang naar IBAN en BIC is een van de meest zichtbare veranderingen als gevolg van SEPA voor de consument. Het verschil zit bijvoorbeeld in gewijzigde formulieren en invoerschermen, waar niet langer het huidige rekeningnummer maar het IBAN en de BIC moeten worden gebruikt. De IBANBIC Service zal hierbij kunnen ondersteunen. Verder zal de internetbankieromgeving van consumenten worden aangepast, bijvoorbeeld in het gebruik van IBAN en BIC in het adresboek. Verder zullen veel consumenten op den duur hun IBAN kunnen vinden op hun betaalpas.

Bedrijven

Zakelijke klanten worden als gevolg van SEPA geconfronteerd met andere gegevenselementen en bestandsformaten waarin zij hun betaalopdrachten moeten aanleveren aan hun bank. Dit betekent dat zij hun interne betalings- en administratiesystemen hieraan moeten aanpassen. Zo is van belang dat zij hun bestaande informatiesystemen met rekeningnummers aanpassen, bijvoorbeeld met behulp van de IBANBIC Service. Verder kunnen bedrijven een belangrijke bijdrage leveren aan een soepele overgang naar IBAN en BIC onder consumenten. Het is van groot belang dat bedrijven vanaf eind 2009 hun IBAN en BIC op alle facturen vermelden, wat overigens voor grensoverschrijdend factureren al verplicht is sinds de invoering van Verordening 2560/2001.

Van huidig rekeningnummer naar IBAN en BIC

Banken bieden IBANBIC Service aan

Gebruik IBAN en BIC

Aanpassing systemen en vergroten bekendheid IBAN en BIC door bedrijven...

... en Overheid

Verdere
ondersteuning
IBAN / BIC

Overheid

Als zakelijke klant krijgt ook de Overheid te maken met andere bestandsformaten, met interne systeemaanpassingen tot gevolg. De voorbereidingen om deze aanpassingen door te voeren zijn al in gang gezet met de aankondiging van de Rijksoverheid in 2008 om eind 2009 de op ISO 20022/XML gebaseerde standaard te kunnen ondersteunen. De inzet is om vanaf dat moment al het uitgaande betalingsverkeer via de Europese overschrijving te laten plaatsvinden. De Rijksoverheid zal op correspondentie en facturen IBAN en BIC gaan vermelden om betalingsverkeer uit te nodigen de Europese overschrijving te gebruiken.

Banken

Naast het ontwikkelen van de IBAN/BIC Service ondersteunen de banken hun klanten al door het IBAN en de BIC te vermelden op rekeningafschriften. Verder zullen klanten hun eigen IBAN en BIC kunnen vinden in hun internetbankieromgeving. Ook streven de banken ernaar om het IBAN en de BIC van contactpartijen toe te voegen in het adresboek in de internetbankieromgeving en om in 2013 brede beschikbaarheid van IBAN op de betaalpas gerealiseerd te hebben.

Box 3. Hoe zien mijn IBAN en de BIC van mijn bank er eigenlijk uit?

Het International Bank Account Number (IBAN) is gebaseerd op het huidige nationale rekeningnummer, het Basic Bank Account Number (BBAN). Het IBAN voor Nederlandse bankrekeningen bestaat uit 18 posities en is opgebouwd uit 4 onderdelen:

landcode	controlegetal	bankidentificatie	rekeningnummer
x x	x x	x x x x	x x x x x x x x x x
NL	45	ABNA	0123456789

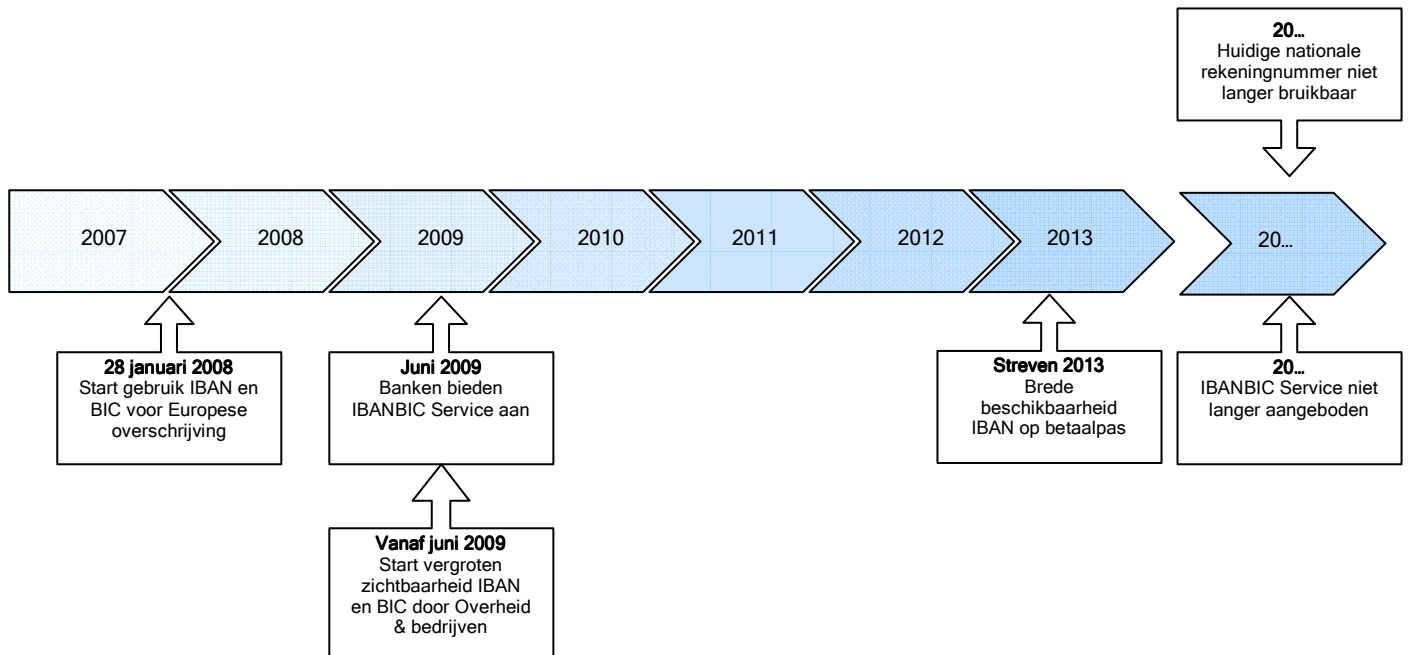
- 1. Landcode**
Ieder land heeft een internationaal bepaalde, unieke codering. Voor Nederland is dat **NL**.
- 2. Controlegetal**
Dit getal is toegevoegd om te kunnen controleren of het rekeningnummer goed ingevuld is en is specifiek voor een bepaald bankrekeningnummer.
- 3. Bankidentificatie**
Iedere bank heeft per land een unieke identificatie. In Nederland zijn o.a. in gebruik ABNA en RABO. Alle rekeningnummers bij een bepaalde bank hebben dezelfde bankidentificatie.
- 4. Rekeningnummer**
De basis is en blijft het rekeningnummer zoals dat door de bank aan de rekeninghouder is uitgegeven, het BBAN. Wel wordt voor het rekeningnummer 10 posities gebruikt. Als het BBAN korter is, dan wordt het aangevuld met extra nullen aan het begin.

De Bank Identifier Code is gebaseerd op het bankidentificatienummer dat per bank verschilt. De BIC van de banken in Nederland bestaat uit 8 posities en is opgebouwd uit 3 onderdelen:

bankidentificatie	landcode	plaatscode
x x x x	x x	x x
ABNA	NL	2A

- 1. Bankidentificatie**
Iedere bank heeft per land een unieke identificatie. In Nederland zijn o.a. in gebruik ABNA en RABO. Alle rekeningnummers bij een bepaalde bank hebben dezelfde bankidentificatie.
- 2. Landcode**
Ieder land heeft een internationaal bepaalde, unieke codering. Voor Nederland is dat **NL**.
- 3. Plaatscode**
Iedere plaats heeft een internationaal bepaalde, unieke codering.

4.5. Tijdlijnen en planning

SEPA is van start
gegaan met de
Europese
overschrijving

Grensoverschrijdend
verkeer migreert naar
Europese
overschrijving ...

... obstakels voor
binnenlandse migratie
uit de weg geruimd

5. De veranderingen in het Nederlandse girale betalingsverkeer

5.1. De Europese overschrijving

5.1.1. Europese overschrijving gelanceerd

Op 28 januari 2008 is SEPA van start gegaan met de introductie van de Europese overschrijving. Vanaf die datum kunnen alle rekeninghouders in Europa eurobetalingen van elkaar ontvangen via een Europese overschrijving. Daarbij is er geen verschil meer tussen binnenlandse en buitenlandse betalingen. Steeds meer banken bieden inmiddels hun klanten ook de mogelijkheid om met een Europese overschrijving te betalen.

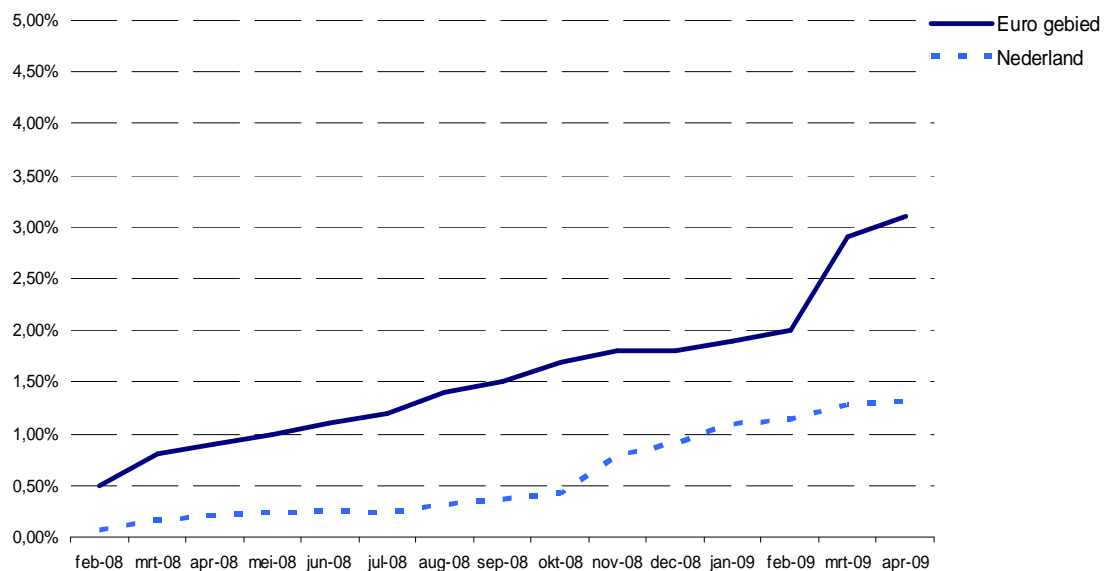
Doel is dat de Europese overschrijving uiteindelijk de bestaande binnenlandse en grensoverschrijdende eenmalige overschrijving vervangt, alsook de periodieke overschrijving en de verzamelgiro. De Acceptgiro, Digitale Nota, iDEAL en de Spoedbetaling worden aangepast voor gebruik in SEPA. De Europese overschrijving is nu alleen nog elektronisch beschikbaar. Voor specifieke doelgroepen zal door een aantal banken een papieren Europees overschrijvingsformulier worden aangeboden.

5.1.2 SEPA migratie komt op gang

De migratie naar de Europese overschrijving verloopt volgens plan. In de eerste maanden van 2009 is in Nederland voor meer dan 1% van alle overschrijvingen een Europese overschrijving gebruikt (zie figuur 3). Dit lijkt misschien weinig maar vooral voor het grensoverschrijdend betalingsverkeer wordt volop gebruik gemaakt van de Europese overschrijving. Voor het binnenlandse betalingsverkeer wachten veel bedrijven nog tot de volgende reguliere ronde van vervangingsinvesteringen of tot het moment dat ook de Europese incasso en de IBANBIC Service op de markt komt, zodat ze hun betalingsverkeer in één keer over kunnen laten gaan van nationale naar Europese producten en standaarden.

Figuur 3. Migratieratio Europese overschrijving

Percentage van totaal uitgaande overschrijvingen

Bron: ECB en Equens

Er is in 2008 hard gewerkt om de obstakels voor nationaal gebruik van de Europese overschrijving weg te nemen. Zo zal de introductie van de IBANBIC Service de overgang verder bespoedigen. Verder speelt de publieke sector een belangrijke rol. Gezien het grote aantal betalingen van de Rijksoverheid zal hun voornemen om vanaf eind 2009 voor al hun uitgaande betalingsverkeer gebruik te maken van de Europese overschrijving, de migratie naar SEPA in een stroomversnelling brengen.

Het eerder geuite zorgpunt over hogere tarieven zal in het krachtenspel van de markt worden opgelost.

5.1.3 Hoe nu verder?

Nu de Europese overschrijving al volop wordt gebruikt voor grensoverschrijdende betalingen is het zaak dat de migratie ook voor binnenlandse betalingen op gang komt. Omwille van een soepele migratie, steunt de stuurgroep SEPA de visie van de Europese centrale banken dat het van belang is dat een einddatum wordt vastgesteld voor het gebruik van nationale producten. Bovendien ligt het voor de hand dat overheden en grote bedrijven het goede voorbeeld geven. Zij worden dan ook aanbevolen de lancering van de Europese incasso en de IBANBIC Service aan te grijpen om hun betalingsverkeer in één keer aan te passen aan de Europese standaarden en producten.

5.1.4 Implicaties marktpartijen

Consumenten

Door de komst van de Europese overschrijving kunnen consumenten nu eenvoudig overschrijvingen ontvangen vanuit heel Europa. Daarnaast bieden steeds meer banken Europese overschrijvingen aan in de internetbankieromgeving van hun klanten. Daar kan de consument kiezen voor een Europese overschrijving voor het overmaken van geld naar een andere Nederlandse of buitenlandse rekening. De invoerschermen van een Europese overschrijving zien er iets anders uit door het gebruik van IBAN en BIC. Doordat de Europese overschrijving gebruikt kan worden voor zowel binnenlandse als grensoverschrijdende betalingen kunnen alle betalingen vanaf één rekening op dezelfde wijze verricht worden.

Bedrijven

Ook bedrijven zullen merken dat de opdracht voor een Europese overschrijving er anders uitziet dan de huidige, doordat het IBAN en de BIC moeten worden ingevuld. Doordat de Europese overschrijving gebruikt kan worden voor zowel binnenlandse als grensoverschrijdende betalingen hoeven ook bedrijven niet langer onderscheid te maken tussen binnenlandse en buitenlandse opdrachten in euro. De soepele overgang naar SEPA wordt sterk bepaald door de migratie van grote bedrijven. Als grootgebruikers van het betalingsverkeer hebben zij sterke invloed op tempo en reikwijdte van de overgang naar SEPA. Door hun systemen aan te passen, onder andere door het invoeren van de gestandaardiseerde klant-bank interface die gebaseerd is op de ISO 20022/XML standaarden, wordt de migratie een belangrijke duw gegeven.

Overheid

Met de aankondiging van de Nederlandse Rijksoverheid om eind 2009 de ISO 20022/XML standaarden te zullen ondersteunen en de intentie om voor al het uitgaande betalingsverkeer vanaf dat moment gebruik te maken van de Europese overschrijving zal de migratie in Nederland een goede impuls krijgen. Alle overheidsinstanties in Nederland wordt aanbevolen het voorbeeld van de Rijksoverheid te volgen en op korte termijn hun definitieve SEPA migratieplannen in overleg met hun huisbankier te bepalen. Ook hier geldt dat het invoeren van de gestandaardiseerde SEPA klant-bank interface de overgang naar SEPA markeert.

Banken

Hoewel alle banken in staat zijn binnenkomende Europese overschrijvingen te verwerken, bieden nog niet alle banken deze overschrijving actief aan hun klanten aan. Deze banken wordt aanbevolen hier zo snel mogelijk toe over te gaan, zoals in EPC-verband is afgesproken. Verder geldt ook hier dat het gebruik van Europese overschrijvingen verder gestimuleerd kan worden door de onbekendheid onder klanten weg te nemen. Hiervoor is directe communicatie tussen bank en klant van groot belang.

Einddatum van belang

Eén Europese overschrijving voor alle betalingen in Europa

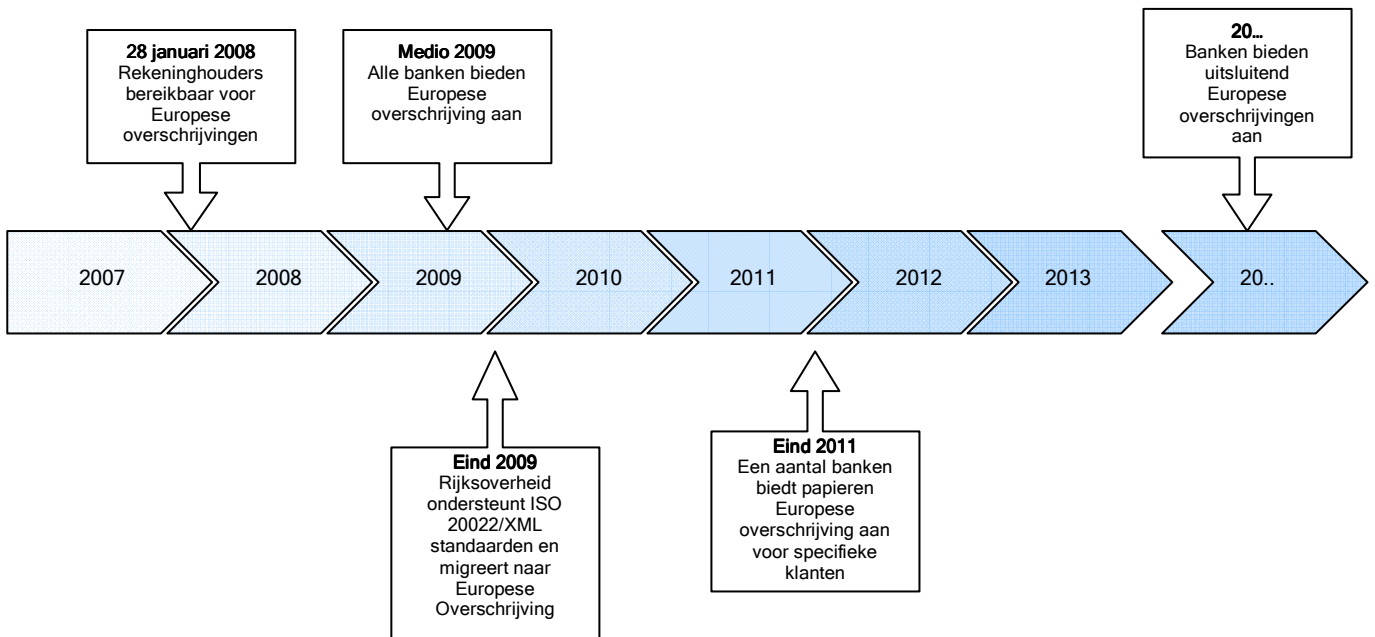
Voortrekkersrol voor grote bedrijven

Aanpassing standaarden en systemen

Publieke sector over op Europese overschrijving

Actief aanbod van Europese overschrijving

5.1.5 Tijdlijnen en planning

5.2 De Europese incasso

5.2.1 Europese incasso voor binnenlandse én grensoverschrijdende incassobetalingen

Met de Europese incasso kunnen bedrijven vanuit één land betalingen incasseren van klanten in bijna heel Europa. De Europese incasso is in de kern gelijk aan de bestaande Incasso in Nederland waarbij een klant een machtiging afgeeft aan een zakelijke partij. Dat kan eenmalig zijn, maar in de meeste gevallen gaat het om een doorlopende machtiging voor terugkerende betalingen. De verschillen tussen de huidige Incasso en de Europese incasso staan met name in de tijdlijnen. De belangrijkste kenmerken van de Europese incasso staan weergegeven in box 4. Voor de implementatie van de Europese incasso zullen er, net zoals voor de Europese overschrijving, technische implementatie handleidingen beschikbaar zijn.

Er komen 2 basisvarianten van de Europese incasso:

1. De gewone Europese incasso, gebaseerd op het EPC SDD Core Rulebook, inzetbaar voor betalingen van particulieren, maar ook voor incassobetalingen tussen bedrijven, mits alle productvoorwaarden (incl. terugboekingsstermijn) worden onderschreven.
2. De zakelijke Europese incasso, gebaseerd op het EPC SDD B2B Rulebook, alleen inzetbaar voor incassobetalingen tussen bedrijven.

In de basis opzet en technische inrichting zijn beide varianten aan elkaar gelijk. De verschillen zitten in een aantal productvoorwaarden en tijdlijnen. In box 4 worden deze verschillen nader belicht.

Ook de effectuering van de Richtlijn Betaaldiensten heeft gevolgen voor de bestaande Incasso, en straks ook voor de Europese incasso. De termijn waarbinnen de gewone incasso kan worden teruggedraaid (terugboekingsrecht) wordt door de Richtlijn voor zowel de Europese als de huidige Nederlandse Incasso op 8 weken gesteld. Alleen in geval van de Kansspel Incasso of de eenmalige Incasso kan, als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, hiervan worden afgeweken.

Vandaag de dag kent de Nederlandse markt een aantal gewone en zakelijke Incasso varianten, met ieder verschillende terugboekingsmogelijkheden. Het merendeel van de huidige varianten zal overgaan in een Europese vervanger. Box 5 geeft een overzicht van de karakteristieken van de huidige en de Europese incasso varianten. Voor een aantal specifiek Nederlandse toepassingen (o.a. Kansspel Incasso) zijn door de banken voorstellen gedaan tot aanvulling van de specificaties in de EPC Rulebooks. Besluitvorming daarover vindt voor het eind van 2009 plaats. Indien die voorstellen niet overgenomen worden, dan zal voor de Nederlandse markt naar een specifieke oplossing gezocht worden. Generiek gebruik ervan in het gehele SEPA-gebied zal dan niet mogelijk zijn.

Vastgesteld is dat de machtigingen zoals die nu bestaan voor de Nederlandse Incasso, geldig blijven voor de gewone Europese incasso. Er is namelijk geen sprake van een verslechtering voor de debiteur in termen van terugboekingsvoorwaarden. Voorwaarde daarbij is wel dat de incassant de schriftelijke machtiging in zijn bezit heeft. Bij de zakelijke variant zal de overgang van de huidige naar de Europese variant wel grote veranderingen met zich meebrengen in de terugboekingsvoorwaarden en de informatieverplichting. Daarom zal in dat geval naar alle waarschijnlijkheid wel een nieuwe machtiging moeten worden afgegeven aan de incassant én direct aan de bank van de debiteur.

Europese incasso:
machtigen van
incassanten in
binnen- en buitenland

2 varianten:
gewone en zakelijk

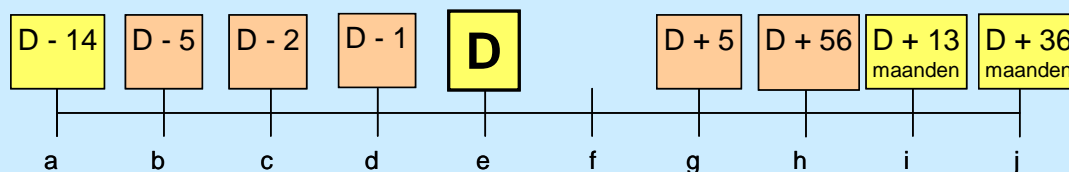
Terugboekingsstermijn
wordt 8 weken door
Richtlijn
Betaaldiensten

Bestaande
machtigingen blijven
geldig bij overgang
naar gewone
Europese incasso

Box 4. Vergelijking gewone en zakelijke Europese incasso

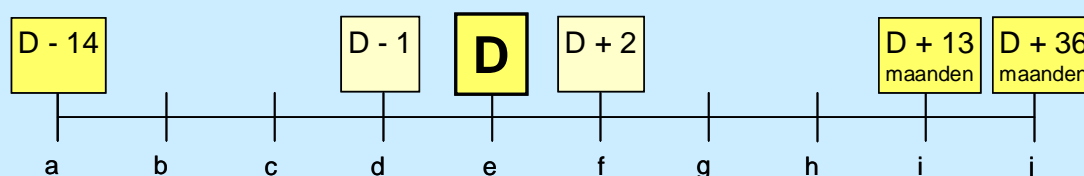
Gewone Europese incasso	Zakelijke Europese Incasso
Debiteur heeft recht op terugboeking Debiteur geeft machtiging af aan incassant Debet bank ontvangt de transactieopdrachten uiterlijk 2 werkdagen voor verwerking (bij de éénmalige en de eerste in rij van doorlopende is dit 5 dagen)	Debiteur heeft geen recht op terugboeking Debiteur geeft machtiging af aan incassant én zijn bank Debet bank ontvangt de transactieopdrachten uiterlijk 1 werkdag voor verwerking
Debet bank is <u>niet</u> verplicht de machtiging te controleren	Debet bank is <u>wel</u> verplicht de machtiging te controleren Debet bank is verplicht het type rekening te controleren
Geen nieuwe machtigingen nodig	Nieuwe machtigingen noodzakelijk

Tijdslijn gewone Europese incasso (D is de dag waarop de betaaltransactie wordt uitgevoerd)

- Uiterste termijn waarop de debiteur door de incassant geïnformeerd moet zijn over komende transactie, tenzij anders is overeengekomen tussen debiteur en incassant + vroegst mogelijke moment voor de creditbank om de transactie aan te bieden bij de debetbank.
- Laatst mogelijke moment waarop de creditbank de transactie aan moet bieden bij de debetbank in geval van een éénmalige transactie of de eerste van een reeks van doorlopende transacties.
- Laatst mogelijke moment voor de creditbank om de transactie aan te bieden bij de debetbank in geval van een tweede en volgende transactie in een reeks van doorlopende transacties.
- Laatste dag waarop de debiteur de incasso-opdracht kan herroepen
- Dag waarop de Europese incasso wordt verwerkt bij de debetbank.
- Laatst mogelijke moment voor de debetbank om op eigen initiatief de transactie terug te draaien.
- Laatst mogelijke moment voor de debiteur om transactie terug te laten draaien.
- Uiterste termijn waarbinnen een verzoek tot correctie van een onjuiste transactie (geen geldige machtiging) kan worden ingediend door de debetbank bij de bank van de incassant.
- Een machtiging die 36 maanden niet is gebruikt vervalt en mag niet meer door de incassant worden gebruikt.

Tijdslijn zakelijke Europese incasso (D is de dag waarop de betaaltransactie wordt uitgevoerd)

- Uiterste termijn waarop de debiteur door de incassant geïnformeerd moet zijn over komende transactie, tenzij anders is overeengekomen tussen debiteur en incassant + vroegst mogelijke moment voor de creditbank om de transactie aan te bieden bij de debetbank.
- Laatst mogelijke moment waarop de creditbank de transactie aan moet bieden bij de debetbank.
Laatste dag waarop de debiteur de incasso-opdracht kan herroepen
- Dag waarop de Europese incasso wordt verwerkt bij de debetbank.
- Laatst mogelijke moment voor de debetbank om de transactie terug te draaien.
- Uiterste termijn waarbinnen een verzoek tot correctie van een onjuiste transactie (zonder geldige machtiging) kan worden ingediend door de debetbank bij de bank van de incassant.
- Een machtiging die 36 maanden niet is gebruikt vervalt en mag niet meer door de incassant worden gebruikt.

Box 5. Overzicht huidige Incasso varianten en Europese incasso

Incasso variant	Huidige Nederlandse Incasso	Huidige Nederlandse Incasso na aanpassing aan Richtlijn Betaaldiensten	Europese incasso
Incasso voor consumenten			
Doorlopende Machtiging Algemeen met schriftelijke machtiging	Terugboekingsrecht: 30 kalenderdagen	Terugboekingsrecht (zonder opgaaf reden): 8 weken	Terugboekingsrecht (zonder opgaaf reden): 8 weken
Doorlopende Machtiging Algemeen met telefonische machtiging	Terugboekingsrecht: 30 kalenderdagen	Terugboekingsrecht (zonder opgaaf reden): 8 weken	Europese incasso kent alleen schriftelijke machtiging; voor telefonische machtiging voorstel in behandeling in EPC
Doorlopende Machtiging Kansspelen met schriftelijke machtiging	Geen terugboekingsrecht	Geen terugboekingsrecht	Voorstel in behandeling in EPC; er komt in ieder geval een Nederlandse variant.
Doorlopende Machtiging Kansspelen met telefonische machtiging	Terugboekingsrecht: 5 werkdagen	Geen terugboekingsrecht	Voorstel telefonisch machtigen in behandeling in EPC
Eenmalige Machtiging met schriftelijke machtiging	Geen terugboekingsrecht	Geen terugboekingsrecht	Voorstel in behandeling in EPC
Eenmalige Machtiging met telefonische machtiging	Terugboekingsrecht: 30 kalenderdagen	Geen terugboekingsrecht	Voorstel in behandeling in EPC; wordt in ieder geval een Nederlandse variant.
Eenmalige Actie Machtiging met schriftelijke of telefonische machtiging	Terugboekingsrecht: 30 kalenderdagen	Vervalt	NVT
Incasso voor zakelijk gebruik			
Doorlopende Machtiging Bedrijven	Terugboekingsrecht: 5 werkdagen	Terugboekingsrecht: 5 werkdagen (Richtlijn Betaaldiensten Art 51 lid 1)	Zakelijke Europese incasso met standaard geen terugboekingsrecht. Overstap naar gewone Europese incasso ook mogelijk.
Doorlopende Machtiging Bedrijven zonder terugboekingsrecht debiteur (Veilingincasso en Machtiging Bouwnijverheid)	Geen terugboekingsrecht	Geen terugboekingsrecht (Richtlijn Betaaldiensten Art 51 lid 1)	Zakelijke Europese incasso zonder terugboekingsrecht.

Introductie alerteringservice

5.2.2 Invoering Europese incasso

Risico ongewenste afschrijvingen wordt ingeperkt

Een aandachtspunt bij de Europese incasso is de veiligheid. Marktpartijen en consumentenorganisaties hebben hun zorgen geuit over de mogelijkheid van misbruik nu betaalrekeningen van consumenten bereikbaar worden voor incassanten in heel Europa. De Nederlandse banken hebben in maart 2009 met de Consumentenbond afgesproken om aanvullende maatregelen in te voeren om het huidige niveau van betrouwbaarheid en veiligheid te kunnen blijven waarmaken. In ieder geval zal elke bank aan consumenten één of meer mogelijkheden bieden om een seintje te krijgen als een nieuwe Europese incasso wordt aangeboden voor verwerking. Deze melding (alerteringservice) kan gedaan worden bijvoorbeeld via SMS, e-mail of een berichtje in de persoonlijke internetbankieromgeving. Minimaal één van deze mogelijkheden zal gratis, vanaf uiterlijk 2 jaar na start van de invoering van de Europese incasso beschikbaar zijn. Consumenten hebben dan de mogelijkheid om de betreffende opdracht bij hun bank te laten blokkeren voordat deze wordt afgeschreven. De Nederlandse banken zijn momenteel in overleg met MKB-Nederland over de mogelijkheden om ook als klein-zakelijk bedrijf van deze alerteringservice gebruik te gaan maken.

(Selectieve) blokkade mogelijk

Invoering gewone Europese incasso tussen nov. 2009 en nov. 2010

Elektronische machtiging komt er aan

En nieuwe ontwikkelingen volgen

Europese incasso biedt voordelen voor de consument

Verder kunnen rekeninghouders er voor kiezen om hun betaalrekening te laten blokkeren voor bepaalde incassanten of zelfs geheel te laten blokkeren voor alle incasso-opdrachten. Dit zal mogelijk zijn vanaf de invoering van de Europese incasso. Met deze maatregelen worden de consumenten nog beter beschermd tegen onterechte transacties. Uiteraard biedt daarnaast de standaard terugboekingsstermijn van 8 weken bij de gewone Europese incasso altijd de mogelijkheid om ongewenste transacties terug te draaien. Voor alle Europese transacties is na invoering van de Richtlijn Betaaldiensten de termijn om een onterechte incasso te laten corrigeren 13 maanden.

Verordening 2560/2001 bepaalt tempo invoering

In april 2009 heeft het EP Verordening 2560/2001 herzien en opnieuw vastgesteld. In deze laatste aanvulling zijn een aantal specifieke afspraken voor de Europese incasso opgenomen. Om de migratie naar Europese incasso's te stimuleren stelt de hernieuwde Verordening onder meer dat banken uiterlijk 1 november 2010 tenminste binnenkomende gewone Europese incassotransacties moeten kunnen afboeken. De Nederlandse banken zullen tussen november 2009 en uiterlijk november 2010 aan deze verplichting gaan voldoen. In de loop van 2009 zullen zij een meer gedetailleerde planning bekendmaken. Daarnaast zullen individuele banken die nu nationale Incasso's aanbieden aan incassanten zelf bepalen wanneer zij de Europese incasso gaan aanbieden.

Volledige elektronische afhandeling op termijn mogelijk

Met de komst van de Europese incasso wordt het op termijn ook mogelijk een elektronische machtiging via de internetbankieromgeving af te geven aan de incassant. Voor wat betreft de rechten en plichten zal een elektronische machtiging gelijk zijn aan een papieren machtiging. Uiteraard geldt daarbij net als bij de papieren machtiging dat de incasso moet plaatsvinden binnen de afgesproken kaders over bedraghoogte, frequentie en termijn. De mogelijkheid elektronische machtigingen af te geven is een optie bij de Europese incasso die voor banken niet verplicht is. De Nederlandse banken kunnen ieder voor zich bepalen of en wanneer zij deze optie gaan aanbieden aan hun zakelijke en particuliere klanten.

5.2.3 Hoe nu verder?

De invoering van de gewone Europese incasso zal vanaf november 2009 tot november 2010 zijn beslag krijgen. Tegelijkertijd werken de Nederlandse banken aan verdere aanvullingen voor specifieke doelgroepen en producten. Zo wordt momenteel gesproken over een mogelijke Europese variant die de huidige Incasso voor kansspelen (met beperkt / geen recht op terugboeking) kan opvolgen. Indien dit niet van de grond komt zullen de Nederlandse banken zelf in deze behoefte voorzien door aanvullende diensten aan te bieden. Ook zullen er alternatieven komen voor het afgeven van telefonische machtigingen. Dit kanaal is, zeker bij goede doelen acties, belangrijk voor het Incasso product.

Naast generieke toepassingen zullen individuele banken zowel aan de consumenten als aan de zakelijke zijde aanvullende diensten en services ontwikkelen en uitbreiden. Voorbeelden hiervan zijn het bieden van overzichten, de mogelijkheid om via de eigen internetbankieromgeving een ongewenste transactie te laten terugboeken en het op elk moment mogelijk maken om de rekening te (de)blokkeren voor bepaalde incassanten. Banken en andere betaalinstanties zullen deze diensten zelfstandig en in concurrentie ontwikkelen en aanbieden.

5.2.4 Implicaties marktpartijen

Consumenten

De belangrijkste verandering voor consumenten is dat zij voortaan ook incassanten met een betaalrekening buiten Nederland kunnen machtigen geld te incasseren van hun Nederlandse betaalrekening. Dat was vóór de invoering van de Europese incasso niet mogelijk. Het speciaal hiervoor aanhouden van betaalrekeningen in het buitenland is in het SEPA-tijdperk dus overbodig. Verder biedt de Europese incasso voor de consument verbeteringen ten opzichte van de huidige Incasso door bijvoorbeeld de gunstigere

Grensoverschrijdend incasseren
ISO 20022/XML als basis voor standaard bestandsuitwisseling
Nieuwe productvoorwaarden en mogelijk machtigingen vernieuwen
Voortrekkersrol publieke sector
Communicatie nieuwe terugboekingsstermijn

terugboekingsstermijnen, de alerteringsservice en op termijn de door individuele banken aangeboden mogelijkheid tot elektronisch machtigen.

Bedrijven

Een grote verandering voor bedrijven is dat zij voortaan met de Europese incasso direct op betaalrekeningen buiten Nederland kunnen incasseren. Dat is nu nog niet mogelijk. Het speciaal hiervoor aanhouden van betaalrekeningen in het buitenland al dan niet via een bank in Nederland, wordt hierdoor overbodig. Verwacht wordt dat vooral grote bedrijven in het gebruik van de Europese producten en dus ook de Europese incasso voorop zullen lopen.

Verder krijgen incassanten te maken met veranderingen in de standaarden voor de aanlevering van betaalopdrachten. De standaarden voor de bestandsuitwisseling met de bank of processor zullen veranderen omdat zij gebaseerd gaan worden op de ISO 20022/XML standaard. Voor verdere informatie over de veranderingen op het vlak van bestandsuitwisseling zie hoofdstuk 5.4.2.

Naast de aanpassing van de standaarden, moeten incassanten rekening houden met nieuwe productvoorwaarden. Vooral de nieuwe tijdlijnen voor de aanlevering van incasso-opdrachten, de informatieplicht naar de debiteuren en de inhoud van de incassobestanden hebben gevolgen voor de interne organisatie van de administratie. Verder moeten er naar alle waarschijnlijkheid nieuwe machtigingen afgegeven worden wanneer wordt overgegaan van de Nederlandse naar de Europese zakelijke incasso. Dit omdat de huidige zakelijke terugboekingsstermijn van 5 werkdagen dan geheel komt te vervallen. De details van alle productvoorwaarden zullen in het contract met de bank of betaalinstelling voor de Europese incasso worden vastgelegd. Op onderdelen kunnen deze verschillen tussen banken. Niet alle banken zullen bijvoorbeeld de elektronische machtiging ondersteunen of meer of minder specifieke rapportagevormen of aanvullende diensten aanbieden.

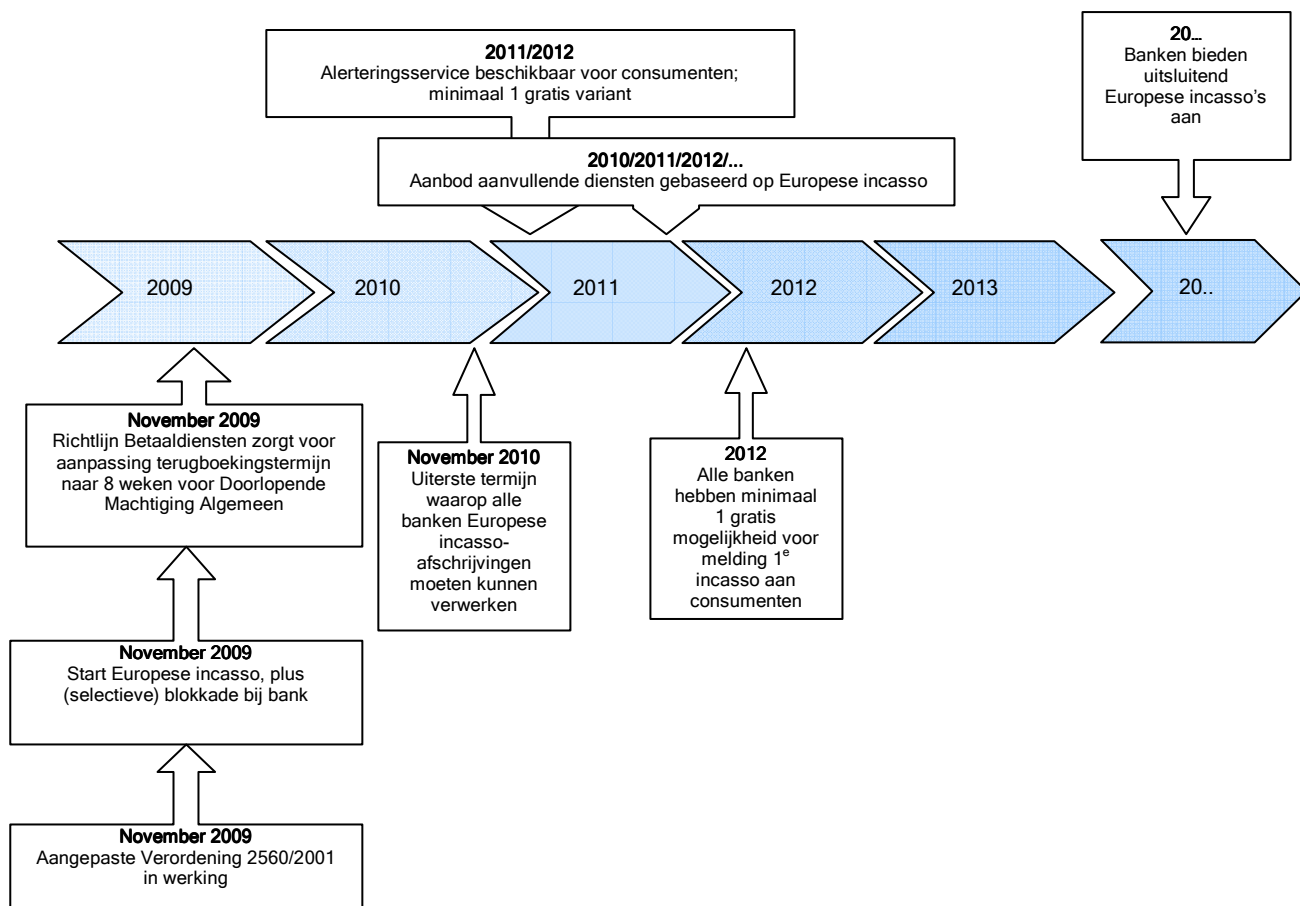
Overheid

De publieke sector is een belangrijke gebruiker van Incasso. Door over te gaan op de Europese incasso kunnen de gezamenlijke overheidsinstanties een belangrijke bijdrage leveren aan het tempo en het succes van de migratie. De inzet van de Rijksoverheid is om eind 2009 de op ISO 20022/XML gebaseerde standaard te kunnen ondersteunen. Bij de tenders voor nieuwe contracten kan dan op termijn ook voor Incasso overgestapt worden op de Europese incasso. Ook de Belastingdienst heeft de intentie om hierop aan te sluiten. Alle overheidsdiensten zullen voor wat betreft de overgang naar SEPA de definitieve planning bepalen in overleg met hun huisbankier.

Banken

De Nederlandse banken zullen met de inwerkingtreding van de Richtlijn Betaaldiensten onder andere de aangepaste voorwaarden voor de terugboekingsstermijn voor de Nederlandse Incasso communiceren aan hun klanten. De daaropvolgende start met de Europese incasso tussen november 2009 en november 2010 zal dan met name betekenen dat naast Nederlandse banken ook andere Europese banken op Nederlandse bankrekeningnummers kunnen gaan incasseren. De banken zullen hun klanten rond die tijd informeren en de afgesproken maatregelen om de risico's van ongewenste transacties te beperken invoeren. In de nieuwe, aan de Richtlijn Betaaldiensten aangepaste overeenkomsten voor betaaldiensten, zal een clause opgenomen worden dat de bestaande machtigingen ook geldig blijven voor de gewone Europese incasso.

5.2.5 Tijdlijnen en planning

5.3 Wat betekent SEPA voor de overige Nederlandse girale producten?

5.3.1 Wijzigingen beperkt tot overgang op IBAN en BIC

SEPA heeft niet alleen gevolgen voor de basisinfrastructuur (de rekeningnummers) en de basisproducten (de overschrijving, Incasso en betaalpassen) van het Nederlandse betalingsverkeer. Ook de andere Nederlandse betaalinstrumenten worden in meer of mindere mate geraakt. Dit hoofdstuk beschrijft de consequenties van SEPA voor:

- de Acceptgiro
- Digitale Nota (ViaMijnBank.nl)
- de spoedbetaling
- iDEAL.

Acceptgiro

Na een jarenlange daling is het gebruik van de Acceptgiro gestabiliseerd en sinds kort licht stijgend. Dit geeft aan dat er een vaste kern gebruikers is die graag de Acceptgiro wil blijven gebruiken. Een factuur met daaraan een Acceptgiro is sterk ingeburgerd. Bovendien zijn er specifieke groepen die geen incassomachtigingen willen afgeven of geen gebruik kunnen of willen maken van internetbankieren. Voor deze groepen is de Acceptgiro een goed alternatief. Verder wordt de Acceptgiro vaak gebruikt als brondocument bij het opgeven van een betaalopdracht via internetbankieren. Door het overnemen van het gestandaardiseerde betaalkenmerk kan een goede koppeling worden gemaakt met de betaling en de administratie van de crediteur. Om deze redenen zal het huidige Acceptgiroformulier worden vervangen door een nieuwe versie, zodat deze ook gebruikt kan worden voor het doen van betalingen binnen SEPA. Het gestandaardiseerde papieren formulier wordt dusdanig aangepast dat het IBAN en de BIC kunnen worden gebruikt. Medio 2009 zal Currence nadere mededelingen doen over hoe de nieuwe variant er uit zal gaan zien en wanneer deze geïntroduceerd gaat worden.

Digitale Nota (ViaMijnBank.nl)

Het bedrijfsleven en de banken in Nederland hebben samen een standaard ontwikkeld voor het elektronisch verzenden van facturen, de Digitale Nota. Met deze standaard kunnen aangesloten bedrijven hun facturen elektronisch versturen en aanbieden via de internetbankieromgeving van in eerste instantie hun particuliere klanten. Naast de besparing door het niet meer verwerken, verzenden en controleren van papieren facturen, kan de betaling via het elektronisch meegestuurd betalingskenmerk direct, vaak automatisch en nagenoeg foutloos gekoppeld worden aan de uitstaande factuur. Daardoor wordt de kwaliteit van de administratieve afhandeling verder verbeterd. Op de website www.viamijnbank.nl staat meer informatie over de mogelijkheden van Digitale Nota en de deelnemende partijen.

De technische standaard Digitale Nota zal worden aangepast aan IBAN en BIC. Betalers zullen weinig van deze wijzigingen merken; de Digitale Nota zal, ook na de overgang op IBAN en BIC, nog steeds in hun eigen internetbankieromgeving binnenkomen. De zakelijke gebruikers die de Digitale Nota gebruiken voor het verzenden van hun facturen zullen aanpassingen moeten doorvoeren zodat de interfacestandaard gebaseerd is op ISO 20022/XML. Deze overstap wordt meegenomen bij hun algehele overgang op SEPA. Banken zullen daarover tijdig met hen afspraken maken.

De Digitale Nota is een product voor de Nederlandse markt. Ook elders in Europa lopen diverse initiatieven op dit vlak. De inzet is dat deze op elkaar aangesloten worden. Op termijn is mogelijk de geleidelijke overstap naar één Europese standaard aan de orde.

Spoedbetaling

De spoedbetaling is een standaard overschrijving die met specifieke, snelle tijdlijnen wordt verwerkt. Hiermee kunnen Nederlandse particuliere en zakelijke klanten sneller dan met de andere betaalinstrumenten geld overmaken naar een andere Nederlandse bankrekening. Op dit moment is de spoedbetaling alleen nog maar beschikbaar voor Nederlandse rekeninghouders. Wel is de spoedbetaling al gebaseerd op Europese infrastructuur. Er zijn echter nog geen plannen voorzien om de Nederlandse

SEPA heeft ook invloed op overige girale producten

Acceptgiro krijgt vervanger

Digitale Nota standaard voor elektronisch factureren

Digitale Nota wordt aangepast voor SEPA

Op termijn geleidelijke overgang naar één Europese standaard

Ook IBAN en BIC voor spoedbetaling ...

.... en iDEAL

Maar Europese oplossingen in ontwikkeling

Implicaties en tijdlijnen volgen IBAN en BIC migratie

spoedbetaling ook van en naar bankrekeningen buiten Nederland mogelijk te maken. Wel zal ook de spoedbetaling op termijn gebaseerd zijn op IBAN en BIC.

iDEAL

iDEAL is het Nederlandse betaalproduct waarmee consumenten online aankopen direct vanaf de site van de winkelier kunnen betalen in de eigen internetbankieromgeving. Net als de spoedbetaling kan iDEAL op dit moment alleen nog door Nederlandse rekeninghouders worden gebruikt. Ook voor iDEAL geldt dat de overgang naar SEPA voor de betaler bestaat uit de overgang naar IBAN en BIC. Banken zullen deze overgang meenemen bij de algehele aanpassing van de technische operationele standaarden. Ook webwinkeliers die gebruik maken van iDEAL moeten overgaan tot gebruik van IBAN en BIC en aanpassingen van technische operationele standaarden doorvoeren.

Currence heeft inmiddels voorbereidingen getroffen om iDEAL aan te passen aan de Europese standaarden. Daarmee wordt iDEAL geschikt om ook in andere Europese landen gebruikt te worden. Op dit moment werkt de EPC aan een Europees kader voor internetbetalingen. Doel hiervan is onder meer uitgangspunten te formuleren voor het op elkaar aansluiten van bestaande internetbetaalsystemen.

5.3.2 Hoe nu verder?

Op dit moment zijn de Europese banken bezig met de ontwikkeling van Europese oplossingen voor het gestandaardiseerd betaalkenmerk, betalen via internet en de standaard Digitale Nota. Deze ontwikkelingen zijn nog in de opstartfase, waarbij de productspecificaties nog worden bepaald. Hoe deze Europese producten er uit gaan zien is nu nog niet bekend. Daarvoor zullen ook de Nederlandse banken en marktpartijen geconsulteerd worden. Wanneer de Europese producten beschikbaar komen zal opnieuw gekeken worden naar de implicaties voor de Nederlandse markt. In ieder geval is het van belang dat de bestaande Nederlandse producten zo soepel mogelijk kunnen integreren in de eventuele Europese varianten.

5.3.3 Implicaties voor marktpartijen en tijdlijnen

De Acceptgiro, de standaard Digitale Nota, de spoedbetaling en iDEAL zijn specifiek Nederlandse betaalinstrumenten die in de loop der tijd zijn ontwikkeld op basis van de Nederlandse infrastructuur. Deze producten zullen niet verdwijnen als gevolg van SEPA. De Nederlandse banken nemen de producten mee door hen aan te passen aan de nieuwe IBAN en BIC standaard. Er zijn momenteel geen andere wijzigingen voorzien. Daarom hebben deze wijzigingen geen andere consequenties dan de gevolgen van de overgang naar IBAN en BIC. Wat dit betekent voor de diverse marktpartijen staat beschreven in hoofdstuk 4.4. Het tijdstip en het tempo van de wijzigingen worden ook hier bepaald door de tijdlijnen van de algehele overgang van banken en zakelijke partijen naar IBAN en BIC.

5.4 Clearing & settlement infrastructuur

5.4.1 Een nieuwe infrastructuur voor interbancaire transactieverwerking

Tot op heden is de interbancaire verwerking van betalingen nationaal geregeld. Zo is er in Nederland één centrale processor, Equens, die alle binnenlandse girale transacties verwerkt. Dat is historisch zo gegroeid en heeft geleid tot een relatief snel en efficiënt interbancair giraal betalingsverkeer. Dit gaat veranderen. Door het gebruik van uniforme verwerkingsstandaarden zijn banken binnen SEPA niet langer gebonden aan hun nationale processoren. Zo kunnen Nederlandse banken hun transacties laten verwerken door iedere processor die voldoet aan de SEPA eisen. Ongeacht in welk land deze gevestigd is. Dat heeft met name gevolgen voor de bestaande procedures en afspraken die de Nederlandse banken hebben gemaakt voor:

- de Overstapservice
- controle van Incasso-opdrachten
- de berichtuitwisseling en transactieverwerking
- de tijdlijnen voor de verwerking van betaalopdrachten.

5.4.2 Implicaties voor specifiek Nederlandse procedures en afspraken

Hieronder worden de gevolgen per onderdeel nader uitgewerkt. In het algemeen geldt dat er minder gemeenschappelijk wordt geregeld. Banken zullen meer op individuele en contractuele basis moeten regelen met hun processor. De Nederlandse banken zullen er voor zorgen dat de overgang van de huidige nationaal georganiseerde Nederlandse markt op deze vlakken soepel verloopt.

Overstapservice

De Overstapservice biedt ondersteuning aan particuliere en zakelijke rekeninghouders in Nederland die hun betalingsverkeer willen laten overzetten naar een betaalrekening bij een andere bank. Deze service zorgt ervoor dat bijschrijvingen en incasso's 13 maanden lang automatisch worden doorgestuurd naar de nieuwe betaalrekening. De rekeninghouder wordt geïnformeerd over welke transacties precies zijn doorgestuurd, zodat zij de tegenpartij kunnen inlichten. De Overstapservice in Nederland is mogelijk vanwege het bestaan van één centrale processor voor girale betalingen. Hierdoor kent Equens alle overstappers, alle betalers en alle incassanten en is zij in staat betalingen door te sturen naar de juiste rekening.

Bij de overgang naar SEPA zal de Overstapservice worden voortgezet voor rekeninghouders in Nederland. Alle banken die lid zijn van de NVB zullen deze service blijven aanbieden aan hun klanten om Europese overschrijvingen of Europese incasso-opdrachten door te (laten) geleiden. Doordat er straks geen centrale verwerker is die alle rekeninghouders kent, vraagt dit om aanpassingen bij de banken. Niet Equens, maar de oude bank van de rekeninghouder zal de Europese overschrijvingen door gaan leiden naar de nieuwe bank, op dezelfde wijze zoals zij nu al binnenkomende grensoverschrijdende betalingen doorleiden. Bij Europese incassobetalingen zal in plaats van Equens de bank van de incassant de gegevens van de overstappers beheren en de transacties doorleiden naar de nieuwe rekening. Voor de eindgebruikers zal er niets veranderen. Ook zullen zij nagenoeg niets van de wijzigingen merken. Zie bijlage C voor een schematische weergave van de werking van de Overstapservice voor de Europese overschrijving en de Europese incasso.

De vernieuwde Overstapservice dekt alleen betalingen tussen rekeninghouders die een rekening hebben bij een bank in Nederland af. Echter, door de vernieuwde opzet van de service, kunnen en mogen ook andere Europese banken zich aansluiten. Overigens hebben inmiddels ook andere landen het initiatief genomen een soortgelijke, op de Nederlandse Overstapservice gebaseerde dienst aan te bieden.

Controle van incasso-opdrachten

De gezamenlijke Nederlandse banken hebben gecentraliseerde controlemechanismen ingevoerd op de aanlevering van Incasso-opdrachten. Deze maatregel is bedoeld om te voorkomen dat transacties worden uitgevoerd waarvoor geen contract aanwezig is of die buiten de afgesproken limieten vallen. De gezamenlijke Nederlandse banken hebben

Van nationale naar Europese verwerkingsstandaarden

Overstapservice blijft bestaan

Nederlandse Overstapservice voorbeeld voor andere landen

Controle incasso-opdrachten blijft mogelijk in SEPA

afgesproken om deze controlemechanismen ook bij de aanlevering van Europese incasso-opdrachten te continueren.

Berichtuitwisseling en transactieverwerking

Met de introductie van de Europese overschrijving en Europese incasso wordt tevens een nieuwe standaard geïntroduceerd voor de berichtuitwisseling en transactieverwerking: de ISO 20022/XML standaard. Het gebruik van deze standaard is verplicht voor de SEPA transactieverwerking tussen banken onderling en optioneel voor het verkeer tussen banken en zakelijke klanten. Voor de aanlevering van SEPA transacties op basis van deze standaard door zakelijke klanten aan banken zijn er door de EPC implementatierichtlijnen opgesteld. Zowel Nederlandse banken als zakelijke klanten kunnen deze richtlijnen gebruiken bij het verder inrichten van de eigen systemen en processen.

Na aanlevering van transacties volgt altijd een terugkoppeling door de bank aan de betreffende klant over het al dan niet succesvol ontvangen en verwerken van de transacties. Deze terugkoppeling kan op verschillende manieren plaatsvinden en is bankspecifiek. Het gebruik van ISO 20022/XML voor de betalingsinformatie van SEPA transacties is optioneel. Op Europees niveau wordt door de EPC gewerkt aan richtlijnen voor dit gebruik. De Stuurgroep SEPA volgt deze ontwikkelingen.

5.4.3 Tijdlijnen voor verwerking

Voor de Europese overschrijving is een maximale verwerkingsperiode van één dag vastgesteld, net als nu in Nederland het geval is. Omdat niet alle Europese landen nu al dergelijke korte tijdlijnen kunnen realiseren is een overgangperiode ingesteld tot 2012. Vanaf dat moment moeten alle Europese overschrijvingen binnen één werkdag verwerkt worden. Tot die tijd hebben partijen de tijd om hun systemen aan te passen en geldt een maximale verwerkingstermijn van 3 werkdagen. Voor de verwerking van op papier aangeleverde opdrachten mogen deze termijnen met 1 dag verlengd worden.

De Nederlandse banken streven er naar om de huidige tijdlijnen, inclusief verwerking op dezelfde dag bij vroege aanlevering, te behouden. De verwerkingsduur wordt echter voornamelijk bepaald door de doorlooptijd bij de processor. Daardoor kan het voorkomen dat een Nederlandse bank besluit haar Europese betalingen te laten verwerken door een processor die wél aan de Europese standaarden voldoet, maar tot 2012 langzamer is dan op dit moment in Nederland gewoon is. Na 2012 zal in ieder geval in heel SEPA voldaan worden aan de huidige formele norm van uiterlijk de volgende werkdag bijboeking.

Voor de specifieke wijzigingen van de tijdlijnen van de Europese incasso wordt verwezen naar hoofdstuk 5.2.

ISO 20022/XML
nieuwe standaard

ISO 20022/XML
optioneel voor
boekingsinformatie

Vanaf 2012 uniforme
verwerkingsduur van
maximaal 1 dag

6 De veranderingen in het Nederlandse kaartbetalingsverkeer

6.1 'SEPA for cards' voor kaartbetalingen

Alle banken in Europa zijn op 1 januari 2008 gestart met de uitgifte van betaalpassen die voldoen aan het SCF. Dit raamwerk, opgesteld door de EPC, bevat uitgangspunten en regels waaraan het gebruik van betaalpassen binnen SEPA moet voldoen. Doel van deze afspraken is dat alle betaalpassen en creditcards bij alle betaal- en geldautomaten in heel Europa technisch gebruikt kunnen worden en dat de veiligheid van kaartbetalingen wordt verhoogd. Ook stelt het SCF dat er een duidelijke scheiding moet komen tussen het beheer van het merk van de pas en de verwerking van de betalingen. Dit om de concurrentie in de markt van transactieverwerking te bevorderen.

Om de veiligheid van kaartbetalingen te verbeteren worden alle betaalpassen en creditcards voorzien van de veiligere EMV-chip die de functie van de magneetstrip overneemt. Eind 2010 moeten alle betaalpassen een EMV-chip hebben. Dit betekent ook dat alle geld- en betaalautomaten aangepast moeten worden. Zodra alle automaten de nieuwe EMV-passen kunnen lezen, verdwijnt het gebruik van de magneetstrip in Europa. In de tussentijd blijven de nieuwe EMV-passen ook voorzien van een magneetstrip. In Nederland is afgesproken dat in 2011 alle betaalautomaten volledig EMV geschikt zijn.

Op dit moment zijn er in Nederland circa 25 miljoen betaalpassen in omloop met het Nederlandse merk PIN op de magneetstrip. Met de meeste van deze passen kan ook in andere Europese landen worden betaald, omdat de magneetstrip naast het nationale merk PIN ook voorzien is van het internationale merk Maestro. Om de huidige betaalpassen ook in de toekomst een breed Europees bereik te geven zullen banken het(de) meest gangbare Europese merk(en) op de EMV-chip van hun nieuwe betaalpassen aanbieden. Ook zullen zij de winkeliers in Nederland stimuleren deze te accepteren. Currence heeft de regelgeving voor PIN aangepast aan het SCF. De Nederlandse banken zullen elk voor zich moeten bepalen welk(e) betaalmerk(en) zij op hun betaalpassen zetten.

Al voordat het SCF tot stand kwam, hadden de meeste uitgevers van creditcards in Nederland besloten over te gaan op de veiligere EMV-technologie. Deze migratie wordt voor het eind van 2009 voltooid. Omdat de meeste creditcards nu al in binnen- en buitenland breed geaccepteerd worden voldoen zij dan al aan de eisen van het raamwerk. Voor de migratie naar SEPA hoeven zij daarom niets meer te ondernemen.

Meer veiligheid en brede Europese acceptatie betaalpassen...

... EMV technologie...

... als basis voor Europees geaccepteerde pasbetalingen.

Creditcard migratie nagenoeg voltooid

Box 6. Wat gaat er gebeuren met de Chipknip?

De afspraken die de Europese banken hebben gemaakt in het SEPA Cards Framework hebben alleen betrekking op breed geaccepteerde betaalpassen. De Chipknip valt hier niet onder. De Chipknip is een elektronische portemonnee, speciaal bedoeld voor het elektronisch betalen van kleine bedragen. De Chipknip wordt vooral gebruikt in de branches parkeren, vending en catering.

De Nederlandse banken blijven de Chipknip aanbieden totdat zich nieuwe mogelijkheden voordoen voor het betalen van kleine bedragen gebaseerd op een Europese of een internationale standaard. Voorlopig blijft de Chipknip op de betaalpas staan en kan er alleen in Nederland mee betaald worden.

EMV migratie komt op gang

6.2 Waar staan we nu?

Alle betaalpassen die de Nederlandse banken sinds 2008 uitgeven zijn naast de magneetstrip voorzien van een EMV-chip. Begin april 2009 had meer dan 50% van alle passen een EMV-chip (zie tabel 2). De aanpassing van de betaal- en geldautomaten was al eerder gestart. Alle geldautomaten zijn inmiddels aangepast en afgesproken is dat uiterlijk eind 2011 alle betaalautomaten geschikt zullen zijn voor betaalpassen met een EMV-chip.

Tabel 2. Status invoering EMV-technologie in Nederland
Status per 1-4-2009

	<i>Aantal</i>	<i>% EMV</i>	<i>Gereed</i>
Betalpassen	24.500.000	52%	2010
Creditcards	6.000.000	88%	2009
Geldautomaten	8.500	100%	2008
Betaalautomaten	235.000	35%	2011

Bron: EPC

Zorgen over keuzevrijheid en prijzen....

Banken bepalen zelf welk(e) merk(en) zij op de EMV-chip van hun nieuwe passen aanbieden. Marktpartijen en de NMa hebben hun zorg uitgesproken dat SEPA de keuzevrijheid van consumenten en kaartacceptanten zou beperken, en dat door haar beperkte schaalgrootte het merk PIN zou verdwijnen. Daarom toonden zij zich sterk voorstander van PIN op de EMV-chip te plaatsen. De specificaties daarvoor zijn ondertussen beschikbaar. De Nederlandse banken maken medio 2009 ieder voor zich bekend of zij het Nederlandse merk PIN gaan overnemen op de chip, of dat zij (op termijn) volledig overstappen op een merk met Europese/internationale dekking.

... opgelost in aanvulling Convenant Betalingsverkeer 2005

Op 24 februari 2009 hebben de Nederlandse banken en de gezamenlijke toonbankinstellingen een Hoofdlijnenakkoord bereikt over de toekomst van kaartbetalingen in Nederland. Het definitieve akkoord, de Nadere Overeenkomst bij Convenant Betalingsverkeer 2005, is op 27 mei 2009 ondertekend. Met dit akkoord wordt het in 2005 gesloten Convenant Betalingsverkeer aangepast aan de Europese ontwikkelingen. Het bevat afspraken over de ontwikkeling van de tarieven in SEPA en over een versnelde overgang naar EMV. Dit akkoord adresseert de zorgen over zowel de ontwikkeling van prijzen als de keuzemogelijkheden in SEPA. Het geeft een belangrijke impuls voor de migratie naar betaalpassen die én veiliger zijn én in heel Europa gebruikt kunnen worden.

Versnelling EMV migratie cruciaal

6.3 Hoe nu verder?

Het is van groot belang dat de EMV-migratie in Nederland zo snel mogelijk wordt afgerond. Uiteraard moeten de betaalpassen en betaalautomaten omgezet worden naar EMV om te komen tot brede Europese acceptatie en gebruik van de betaalpas. Maar evenzo dient in ogenschouw te blijven dat de overgang naar EMV is ingegeven door het voorkomen van fraude. De magneetstriptechnologie is niet veilig genoeg meer voor grootschalig gebruik in het betalingsverkeer en dient daarom vervangen te worden door de EMV-technologie. Wanneer Nederland daarin achterblijft, zal de Europese fraude met de magneetstrip steeds meer naar Nederland komen en zullen de maatregelen die op dit moment genomen worden ter voorkoming van met name skimming op termijn niet voldoende blijken. Conform het op 27 mei 2009 bereikte akkoord zullen concrete plannen worden ontwikkeld om de EMV-migratie uiterlijk in 2011 voltooid te hebben.

Op naar verdere standaardisatie kaartbetalingen

Omwille van maximale harmonisatie en interoperabiliteit werken de EPC en alle betrokken partijen nu gezamenlijk aan een raamwerk om alle domeinen binnen het kaartbetalingsverkeer te standaardiseren: kaart-terminal, terminal-acquirer, acquirer-issuuer en certificering en autorisatie. De ECB steunt dit initiatief en heeft de markt

gevraagd uiterlijk eind 2009 met voorstellen te komen. Daarbij beveelt zij de markt aan zoveel mogelijk gebruik te maken van algemene internationale standaarden.

6.4 Implicaties marktpartijen

Consumenten

Consumenten kunnen in steeds meer winkels in het buitenland met hun betaalpas betalen. Verder zorgt de nieuwe EMV-technologie voor een betere beveiliging van de betaalpas. De nieuwe passen zijn minder gevoelig voor fraude en altijd beveiligd met een pincode. Dat geldt ook voor creditcards. Het zetten van alleen een handtekening voor een creditcardbetaling of voor een betaling met de betaalpas in het buitenland is daarmee nagenoeg verleden tijd. Voortaan zal in Europa, maar ook in Azië, altijd een pincode moeten worden ingetoetst. Verder verandert de manier waarop consumenten hun betaalpas moeten gebruiken. Dat gaat niet meer door de magneetstrip door de betaalautomaat te halen, maar door de EMV-chip op de pas in het apparaat te steken. Net zoals we nu doen bij een Chipknip betaling.

Winkeliers

Winkeliers kunnen makkelijker beschikken over de benodigde contracten en technische aansluitingen om kaartbetalingen van ook buitenlandse consumenten te accepteren. Bovendien verkleint de nieuwe EMV-chip de kans op fraude. Om van deze voordelen te kunnen profiteren moeten winkeliers wel hun betaalautomaten aanpassen aan de EMV-technologie. In de op 27 mei 2009 ondertekende Nadere Overeenkomst bij het Convenant Betalingsverkeer 2005 is afgesproken dat alle betaalautomaten in Nederland uiterlijk 2011 aangepast zullen zijn.

Door het gebruik van dezelfde standaarden en technologie verdwijnen voor leveranciers de landsgrenzen en wordt het aantal aanbieders van terminals in de markt groter. Zo kunnen winkeliers hun betaalautomaten straks ook buiten Nederland inkopen en daardoor profiteren van meer concurrentie. Verder gaan banken winkeliers één of meerdere merken aanbieden die in Europa een brede dekking hebben. Het is aan de winkeliers om te kiezen bij welke bank zij deze gaan afnemen.

Leveranciers van betaalautomaten en kassasystemen

De aanbieders van betaalautomaten en kassasystemen moeten hun automaten en systemen aanpassen aan de EMV-standaarden. Dat geldt zowel voor nieuwe betaalautomaten en kassakoppelingen als voor het aanpassen van de bestaande, waarvoor zij destijds een EMV-garantie hebben afgegeven. Winkeliers bepalen dus in overleg de timing en condities voor de overgang van hun terminals en kassasystemen naar EMV. De huidige betaalautomaat dient uiterlijk bij de afloop van de geldigheidstermijn van het huidige veiligheidscertificaat door de winkelier vervangen te zijn.

Voor de communicatie tussen de betaalautomaat op de toonbank en de verwerking van de transactie door de processor, wordt in Nederland gebruik gemaakt van het C-TAP protocol. Dit is een open standaard die ervoor zorgt dat betaalautomaten op een veilige en betrouwbare wijze op verschillende Nederlandse betaalverwerkers kunnen worden aangesloten. Zowel bestaande als nieuwe leveranciers kunnen van deze standaard gebruik maken.

Betalingsverwerkers

Ook de processoren die de transacties verwerken moeten hun systemen geschikt maken voor de EMV-standaard en voor de verwerking van de verschillende Europese merken. Een belangrijke eis van het SCF is dat er een duidelijke scheiding is tussen het beheer van merken van betaalpassen en de verwerking van kaartbetalingen. De betalingsverwerkers zullen dus onafhankelijk van elkaar en van de merkeigenaren opereren. Uiteraard moeten zij wel voldoen aan de voorwaarden die gesteld worden aan een betrouwbare en veilige verwerking van een bepaald merk die voor alle partijen gelijk zijn. Voor de verwerking van PIN zijn momenteel twee processoren actief waar de banken de verwerking van transacties voor hun klanten kunnen onderbrengen. Voor de

Veiliger betalen in heel Europa

Nieuwe betaalautomaten

Acceptatie Europese betaalpasmerken

Aanpassing automaten en systemen

Aanpassing aan SCF

Scheiding merkbeheer en verwerking

PIN aangepast aan SCF

Banken migreren naar gebruik Europese betaalpassen

Europese merken zijn er diverse partijen in Europa die deze processingdiensten kunnen bieden.

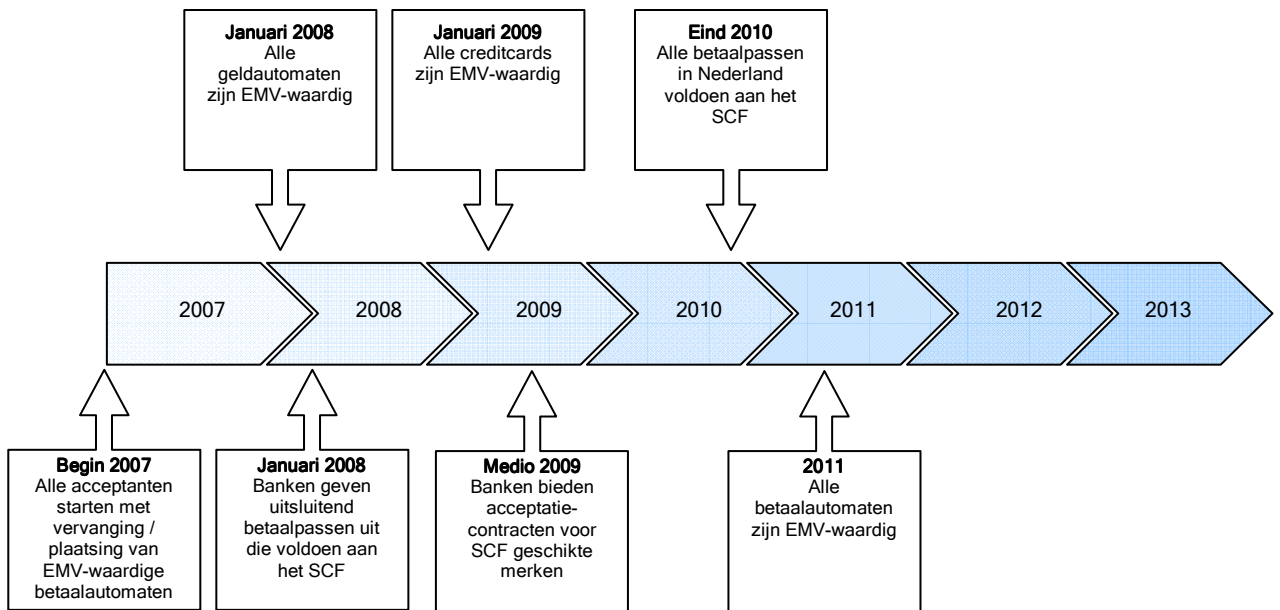
Merkeigenaren

Merkeigenaren moeten een beslissing nemen of zij hun merk ook binnen SEPA willen gaan aanbieden. In dat geval moeten zij zich aanpassen aan de regels en uitgangspunten uit het SCF. Currence heeft het Nederlandse merk PIN inmiddels aangepast aan het SCF. De vraag van banken naar PIN bepaalt of er voldoende schaalgrootte blijft om PIN op termijn in de markt beschikbaar te houden.

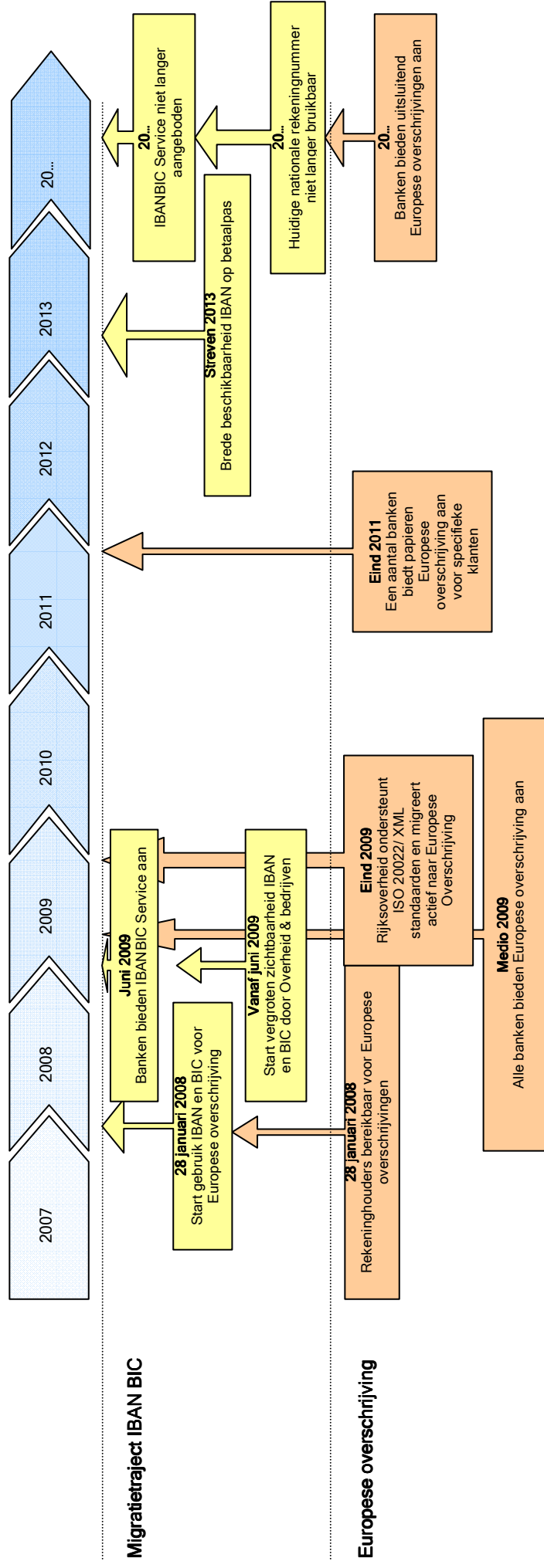
Banken

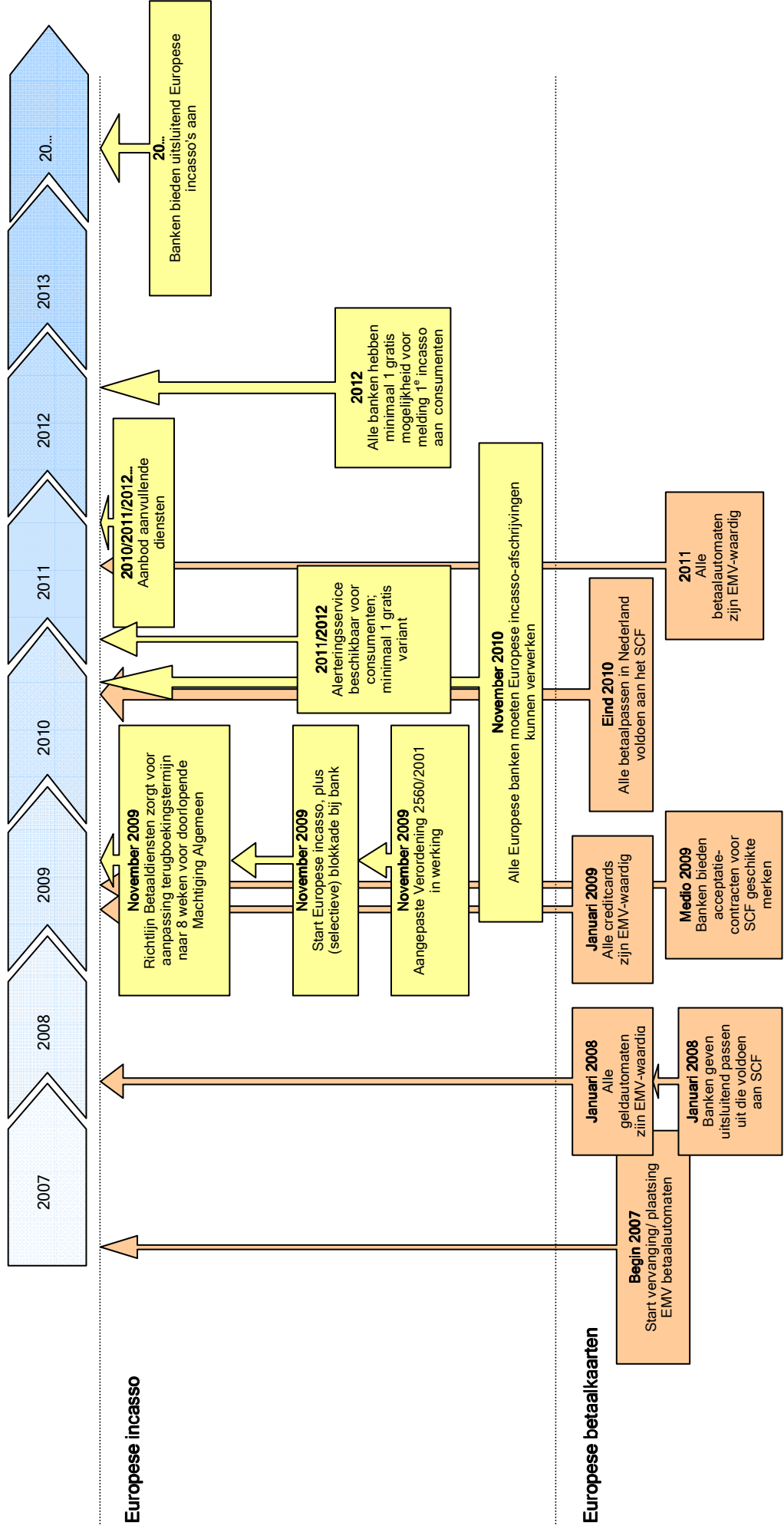
Niet alleen hun betaalpassen, maar ook hun interne systemen moeten banken aanpassen. Verder moeten zij kiezen welke merken zij aan hun zakelijke klanten en aan hun consumenten gaan aanbieden. Dat kan er één zijn, maar ook meerdere. Bankers zullen hun klanten informeren over wat er voor hen verandert. De bankers hebben afgesproken één of meerdere Europese gangbare merken aan te bieden aan zakelijke klanten. Medio 2009 maken de Nederlandse bankers individueel hun keuze bekend voor wat betreft hun aanbod van PIN in hun assortiment. Verder zijn bankers als gevolg van de standaardisatie niet langer gebonden aan de betalingsverwerkers in hun eigen land en kunnen zij besluiten om transacties elders te laten verwerken.

6.5 Tijdlijnen en planning

7 Overzicht tijdlijnen

Bijlage A. Lijst van afkortingen en definities

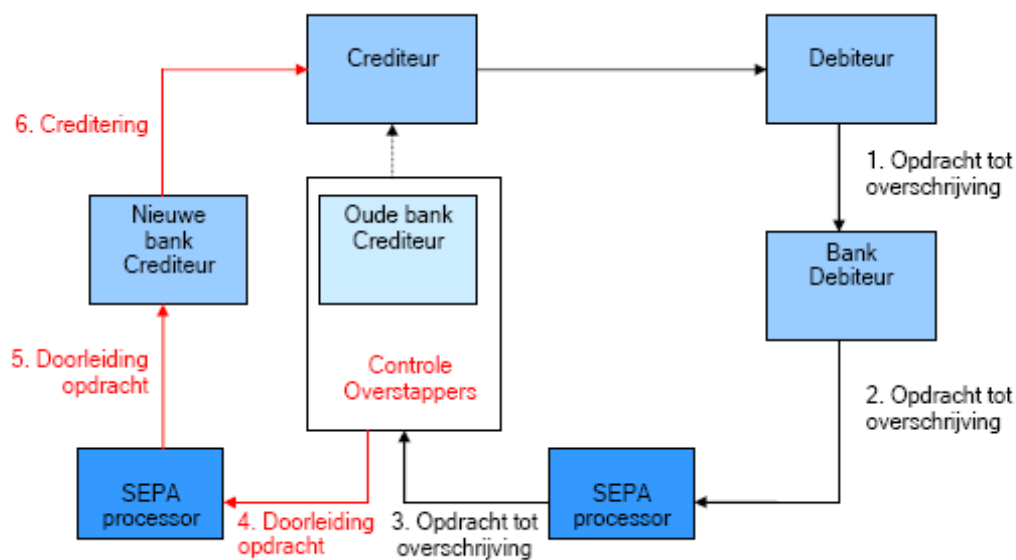
Acquirer	Bank van de winkelier
AFM	Autoriteit Financiële Markten
CBV	Commissie Betalingsverkeer van de NVB
ASN	Afstemgroep SEPA Nederland van het MOB
B2B	Zie BtoB
B2C	Zie BtoC
BIC	Bank Identifier Code: unieke code ter identificatie van een bank
BBAN	Basic Bank Account Number: het traditionele rekeningnummer
BtoB	Bank to Bank: van bank naar bank
BtoC	Bank to Customer: van bank naar klant
CSM	Clearing and Settlement Mechanism: transactieverwerker of processor
CtoB	Customer to bank: van klant naar bank
DNB	De Nederlandsche Bank
EBA	Euro Banking Association
EC	Europese Commissie
ECB	Europese Centrale Bank
EER	Europese Economische Ruimte
EMV	Europay, MasterCard, VISA,
EP	Europees Parlement
EPC	European Payments Council
EU	Europese Unie
IBAN	International Bank Account Number
Issuer	Bank van de betaalpashouder
ISO	International Organisation for Standardisation
Kifid	Klachteninstituut Financiële Dienstverlening
MIV	Multilaterale Interbancaire Vergoeding
MKB	Het midden- en kleinbedrijf
MOB	Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer
NASO	National Adherence Support Organisation
NMa	Nederlandse Mededingingsautoriteit
NVB	Nederlandse Vereniging van Banken
PSD	Payment Services Directive; Richtlijn Betaaldiensten
SEPA	Single Euro Payments Area
SCF	SEPA Cards Framework
SCT	SEPA Credit Transfer - Europese overschrijving
SDD	SEPA Direct Debit - Europese incasso
SPPS	SEPA Platform voor de Publieke Sector
STP	Straight - Through - Processing
UNIFI	Universal Financial Industry message scheme
XML	eXtended Markup Language
ZBO	Zelfstandig bestuursorgaan

Bijlage B. Relevante websites

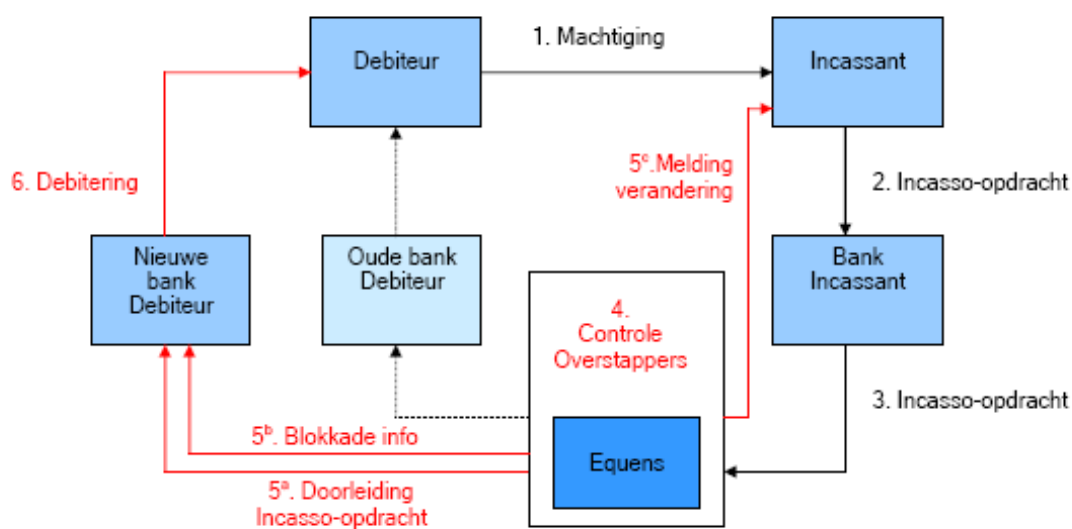
NASO@nvb.nl	E-mail adres NASO Nederland
SEPA@nvb.nl	E-mail adres voor informatie/ vragen over SEPA
www.allesoverbetalen.nl	Website over betalingsverkeer
www.currence.nl	Website Currence
www.dnb.nl	Website DNB
www.dnb.nl/betalingsverkeer/mob/	Website MOB
www.ecb.int	Website ECB
www.equens.com	Website Equens
www.eu.europa.eu	Website EC
www.europeanpaymentscouncil.eu	Website EPC
www.ibanbicservice.nl	Website IBANBIC Service
www.iso.org	Website ISO
www.kifid.nl	Website Kifid
www.nmanet.nl	Website NMa
www.nvb.nl	Website NVB
www.overstapservice.nl	Website NVB over Overstapservice
www.sepa.eu	Gezamenlijke SEPA visie EC, ECB en EPC, met link naar andere nationale SEPA migratieplannen
www.sepanl.nl	SEPA website NVB
www.viamijnbank.nl	Website over Digitale Nota

Bijlage C. Werking Overstapservice

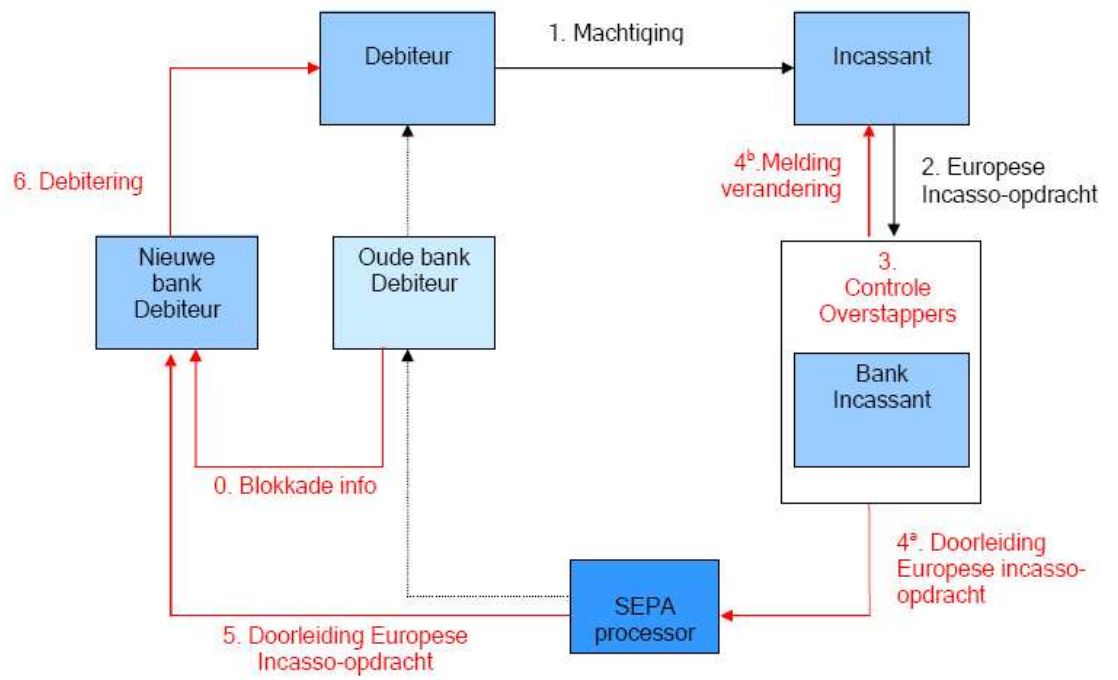
Figuur C1. Overstapservice Europese overschrijving (in Nederland)

Figuur C2. Overstapservice Nederlandse Incasso

Figuur C3. Overstapservice Europese incasso (in Nederland)

Colofon

Het SEPA Migratieplan Nederland is een uitgave van de Stuurgroep SEPA Migratie NL, bestaande uit de Nederlandsche Bank, De Nederlandse Vereniging van Banken en Currence

www.dnb.nl

www.nvb.nl

www.currence.nl

Tekst

Frans van Beers (NVB) en Anneke Kosse (DNB)

Eindredactie

Stuurgroep SEPA Migratie NL

Amsterdam, juni 2009